

Aneks 1

Pokazatelji uspešnosti u sistemu upravljanja javnim prihodima
(UJP) na visokom nivou

Pregled pokazatelja

A. Rezultati UJP: Kredibilitet budžeta	
PU-1	Ukupni ostvareni rashodi u odnosu na odobreni budžet
PU-2	Struktura ostvarenih rashoda u odnosu na odobreni budžet
PU-3	Ukupni ostvareni prihodi u odnosu na odobreni budžet
PU-4	Stanje i praćenje docnji na strani rashoda
B. KLJUČNA PITANJA ZA SVE SEKTORE: Sveobuhvatnost i transparentnost	
PU-5	Klasifikacija budžeta
PU-6	Sveobuhvatnost informacija sadržanih u budžetskoj dokumentaciji
PU-7	Obim neprikazanih vladinih operacija
PU-8	Transparentnost fiskalnih odnosa unutar vlade
PU-9	Nadzor ukupnog fiskalnog rizika od drugih tela u javnom sektoru
PU-10	Dostupnost najvažnijih fiskalnih informacija javnosti
C. BUDŽETSKI CIKLUS	
C(i) Planiranje budžeta na bazi politika	
PU-11	Uređenost i učešće u procesu formulacije godišnjeg budžeta
PU-12	Višegodišnja perspektiva za fiskalno planiranje, politiku rashoda i budžetiranje
C(ii) Predvidljivost i kontrola izvršenja budžeta	
PU-13	Transparentnost obaveza i odgovornosti poreskih obveznika
PU-14	Efektivnost mera za registraciju poreskih obveznika i procenu poreskih obaveza
PU-15	Efektivnost naplate poreza
PU-16	Predvidljivost dostupnosti sredstava za preuzimanje obaveza za rashode
PU-17	Evidencija i upravljanje stanjem gotovine, dugom i garancijama
PU-18	Efektivnost kontrole plata
PU-19	Nadmetanje, vrednost za novac i kontrola u oblasti nabavki
PU-20	Efektivnost interne kontrole rashoda koji se ne odnose na plate
PU-21	Efektivnost interne revizije
C(iii) Računovodstvo, evidencija i izveštavanje	
PU-22	Blagovremenost i redovnost sravnjenja računa
PU-23	Dostupnost informacija o sredstvima koja primaju jedinice koje pružaju usluge
PU-24	Kvalitet i blagovremenost budžetskih izveštaja u toku godine
PU-25	Kvalitet i blagovremenost godišnjih finansijskih izveštaja
C(iv) Eksterni nadzor i revizija	
PU-26	Obim i priroda revizije i preduzimanje mera u skladu sa preporukama revizije
PU-27	Zakonodavni nadzor godišnjeg zakona o budžetu
PU-28	Zakonodavni nadzor izveštaja eksterne revizije
D. DONATORSKE PRAKSE	
D-1	Predvidljivost direktne budžetske podrške
D-2	Finansijske informacije koje dostavljaju donatori za potrebe planiranja budžeta i izveštavanje o projektima i programskoj pomoći
D-3	Udeo pomoći kojom se upravlja u skladu sa nacionalnim procedurama

Metodologija za ocenjivanje

Većina pokazatelja ima nekoliko dimenzija koje su povezane sa pitanjem na koju se pokazatelj odnosi. Svaka od tih dimenzija mora se procenjivati posebno. Ukupna ocena za pokazatelj bazira se zatim na procenama pojedinih dimenzija tog pokazatelja. Ukupna ocena za pokazatelj izračunava se kombinacijom ocena za pojedine dimenzije pri čemu se za neke pokazatelje koristi metoda za ocenjivanje 1 (M1), a za druge metoda za ocenjivanje 2 (M2). U indikativnim smernicama određena je metodologija koja treba da se koristi za svaki pokazatelj.

Metod 1 (M1) se koristi za sve jednodimenzionalne pokazatelje i za višedimenzionalne pokazatelje u slučaju da postoji opasnost da niska ocena za jednu dimenziju pokazatelja pokvari visoke ocene za ostale dimenzije tog pokazatelja (drugim rečima, najslabijom vezom između povezanih dimenzija pokazatelja). Za pokazatelja sa 2 ili više dimenzija, koraci u određivanju ukupne ili zbirne ocene za pokazatelj su sledeći:

- Prvo se procenjuje svaka dimenzije posebno i daje se ocene za svaku dimenziju.
- Ocene pojedinih dimenzija kombinuju se tako što se uzme najniža ocena koju je dobila bilo koja od dimenzija.
- Ukoliko su ostale dimenzije dobile veće ocene, dodaje se "+" (Primedba: NE može se uzeti ocenu za jednu od dimenzija koja je dobila veće ocenu i dodati "-" za dimenzije koje su dobile niže ocene. I NE može se dodati "+" na ocenu pokazatelja koji ima samo jednu dimenziju).

Metod 2 (M2) se bazira na izračunavanju proseka ocena za pojedine dimenzije pokazatelja. Namenjen je za izabrane višedimenzionalne pokazatelje, gde niska ocena za jednu dimenziju pokazatelja ne mora neophodno da umanjuje uticaj visokih ocena za ostale dimenzije tog pokazatelja. Iako su sve dimenzije u istom polju sistema UJP, napredak u pojedinim dimenzijama može biti nezavisan u odnosu na ostale dimenzije i ne mora da se odvija po nekom logičnom redosledu. Koraci u određivanju ukupne ili zbirne ocene za pokazatelj su sledeći:

- Za svaku dimenziju, procenjuje se koji je standard na kalibracionoj skali od 4 tačke dostignut (kao i za M1).
- Na tablici za konverziju za metod ocenjivanja M2 (u nastavku) nađe se odgovarajuće polje u tabeli (za dvodimenzionalne, trodimenzionalne i četverodimenzionalne pokazatelje),
- Odredi se red u tabeli koji odgovara kombinaciji ocena za pojedine dimenzije pokazatelja (redosled ocena za dimenzije nije važan),
- Očita se odgovarajuća zbirna ocena za pokazatelj.

Tablica za konverziju primenjuje se samo na pokazatelje za koje se koristi metodologija za ocenjivanje M2 i ne može se koristiti za pokazatelje za koje se koristi M1, jer bi ocena koja bi se dobila bila netačna. Tablica za konverziju NE može se koristiti za izračunavanje zbirne ocene za sve pokazatelje ili podgrupe pokazatelja jer nije namenjena za tu svrhu. Generalno, grupe pokazatelja uspešnosti nisu zamišljene za izračunavanje zbirne ocene i, prema tome, nije razvijena ni metodologija za izračunavanje zbirne ocene.

Tablica za konverziju za metod ocenjivanja M2

Ocene za pojedine dimenzije		Ukupna ocena M2	
Dvodimenzionalni pokazatelji			
D	D	D	
D	C	C+	
D	B	C	
D	A	C+	
C	C	C	
C	B	C+	
C	A	B	
B	B	B	
B	A	B+	
A	A	A	
Trodimenzionalni pokazatelji			
D	D	D	D
D	D	C	D+
D	D	B	D+
D	D	A	C
D	C	C	D+
D	C	B	C
D	C	A	C+
D	B	B	C+
D	B	A	B
D	A	A	B
C	C	C	C
C	C	B	C+
C	C	A	B
C	B	B	B
C	B	A	B
C	A	A	B+
B	B	B	B
B	B	A	B+
B	A	A	A
A	A	A	A

Ocene za pojedine dimenzije				Ukupna ocena M2
Četverodimenzionalni pokazatelji				
D	D	D	D	D
D	D	D	C	D
D	D	D	B	D+
D	D	D	A	D+
D	D	C	C	D+
D	D	C	B	D+
D	D	C	A	C
D	D	B	B	C
D	D	B	A	C+
D	D	A	A	C+
D	C	C	C	D+
D	C	C	B	C
D	C	C	A	C+
D	C	B	B	C+
D	C	B	A	C+
D	C	A	A	B
D	B	B	B	C+
D	B	B	A	B
D	B	A	A	B
D	A	A	A	B+
C	C	C	C	C
C	C	C	B	C+
C	C	C	A	C+
C	C	B	B	C+
C	C	B	A	B
C	C	A	A	B
C	B	B	B	B
C	B	B	A	B
C	B	A	A	B+
C	A	A	A	B+
B	B	B	B	B
B	B	B	A	B+
B	B	A	A	B+
B	A	A	A	A
A	A	A	A	A

Primedba: Nije važno po kojem redu su poredane ocene za dimenzije pokazatelja.

Tablica NIJE primenjiva na pokazatelje za koje se koristi metod ocenjivanja M1.

Opšte instrukcije za ocenjivanje

Da bi se opravdalo davanje određena ocene jednoj dimenziji pokazatelja, svi uslovi navedeni za tu ocenu u tabeli ocena moraju biti zadovoljeni. Međutim, u nekim slučajevima ocena se može opravdati na osnovu ispunjenosti alternativnih uslova i u takvim slučajevima alternative su odvojene rečju "ILI".

Ocena "D" smatra se za rezidualnu ocenu i dodeljuje se ukoliko nisu zadovoljeni uslovi za više ocene. I pored toga što je kalibracija za svaku dimenziju pokazatelja (tj. najmanji neophodni uslovi za određenu ocenu) uključena i u opis uslova za ocenu "D", u nekim slučajevima, moguće je da stvarna situacija neće u potpunosti odgovarati tom opisu, čak iako uslovi za više ocene nisu zadovoljeni. U tom slučaju, dodeljuje se ocena "D" i razlika između uslova za tu ocenu i stvarnog stanja se objašnjava u tekstualnom objašnjenju.

Uslovi za određenu ocenu mogu se proceniti na bazi različitih vremenskih perioda. Relevantni period u kojem treba procenjivati određenu dimenziju, a samim tim i za koji treba prikupljati dokaze, za veliki broj dimenzija/pokazatelja određen je u smernicama ili u kalibraciji. U slučaju da vremenski period nije određen, procenjuje se trenutno stanje, ili u slučaju periodičnih dešavanja, procena se vrši na bazi dešavanja u poslednjem budžetskom ciklusu.

Za pokazatelje PU-1, PU-2, PU-3 i D-1 neophodni su podaci za tri godine koji su osnova za procenu. Podaci treba da obuhvataju poslednju fiskalnu godinu koja je istekla za koju su dostupni podaci i dva prethodne godine. Procena se bazira na uspešnosti u dve od te tri godine¹, tj. otavljena je mogućnost da rezultati za jednu godinu budu abnormalni (i da to ne utiče na ocenu) zbog vanrednih okolnosti kao što su eksterni šokovi (npr. prirodne nepogode, kretanja cena osnovnih izvoznih i uvoznih artikala) ili problema na domaćoj sceni (npr. problema političke prirode). Budući da su takve anomalije obično već uzete u obzir u kalibraciji, u osnovnom setu podataka, ne mogu se preskakati fiskalne godine.

Detaljnije instrukcije o ocenjivanju biće dostupne na veb sajtu www.pefa.org, uključujući i odgovore na najčešća potaljevana pitanja.

Instrukcije za svaki pokazatelj

U nastavku Aneksa 1 date su detaljne instrukcije za ocenjivanje za svaki pokazatelj uključujući i tabele ocena za svaki pokazatelj.

Instrukcije za tekstualno izveštavanje o svakom pokazatelju date su u Okviru u Delu 3 Aneksa 2.

¹ Sa izuzetkom uslova za ocenu "A" za PU-2.

Pokazatelj	Instrukcije
<p>PU-1. Ukupni ostvareni rashodi u odnosu na odobreni budžet</p> <p><i>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</i> <i>(i) Razlika između ostvarenih primarnih rashoda i primarnih rashoda prvobitno planiranih u budžetu (tj. ne uključujući servisiranje duga, kao ni rashode za projekte finansirane iz eksternih izvora)</i></p>	<p>Mogućnost izvršenja rashoda planiranih u budžetu je važan faktor koji podržava vladinu sposobnost da pruža javne usluge u datoj godini u skladu sa politikom, očekivanim rezultatima i planovima rada. To se na osnovu ovog pokazatelja može videti budući da se mere ukupni ostvareni rashodi u odnosu na ukupne rashode prvobitno planirane u budžetu (u skladu sa vladinom budžetskom dokumentacijom i fiskalnim izveštajima), s tim da nisu uključene dve kategorije rashoda koje vlada ne može da kontroliše. Te kategorije su: (a) servisiranje duga, koje vlada u principu ne može da menja u toku godine i koje može da se menja usled kretanja kamata i deviznog kursa, i (b) rashodi za projekte koji se finansiraju donatorskim sredstvima, budući da su upravljanje i izveštavanje za takve projekta obično u velikoj meri pod kontrolom donatorskih agencija.</p> <p>Da bi se razumeli razlozi za odstupanje od planiranih rashoda, važno je da se u tekstualnom objašnjenju opišu eksterni faktori koji su mogli da dovedu do odstupanja i da se posebno naglasi efekat odstupanja od planiranih prihoda, procenjen na osnovu pokazatelja PU-3 (domaći prihodi) i D-1 (eksterni prihodi). Važno je i da se razume efekat odstupanja od ukupnih rashoda na mogućnost izvršenja strukture rashoda planirane u budžetu, u vezi sa PU-2 i PU-16.</p> <p>Oцена i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) U najviše jednoj od poslednje tri godine, odstupanje ostvarenih rashoda u odnosu na planirane premašivalo je 5% planiranih rashoda.</p> <p>B) (i) U najviše jednoj od poslednje tri godine, odstupanje ostvarenih rashoda u odnosu na planirane premašivalo je 10% planiranih rashoda.</p> <p>C) (i) U najviše jednoj od poslednje tri godine, odstupanje ostvarenih rashoda u odnosu na planirane premašivalo je 15% planiranih rashoda.</p> <p>D) (i) U dve od poslednje tri godine ili u sve tri poslednje godine, odstupanje ostvarenih rashoda u odnosu na planirane premašivalo je 15% planiranih rashoda.</p>
<p>PU-2. Struktura ostvarenih rashoda u odnosu na odobreni budžet</p>	<p>U slučaju da struktura rashoda značajno odstupa od odobrenog budžeta, budžet ne može biti korisna izjava o namerama na polju politike. Merenje u odnosu na ovaj pokazatelj podrazumeva empirijsku procenu ostvarenja rashoda u odnosu na odobreni budžet na nivou detaljnijem od zbirnog nivoa. Budući da se usvajanje budžeta i upravljanje budžetom obično vrši na administrativnoj bazi (po ministarstvima/agencijama), najbolje bi bilo da se i procena vrši na administrativnoj bazi, ali prihvatljiva alternativa je i funkcionalna procena. Na administrativnom nivou, razlike će se</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1): (i) Mera u kojoj razlika u strukturi</p>	<p>izračunavati za glavne budžetske glave (glasove) po ministarstvima, nezavisnim sektorima i agencijama, koji su uključeni u odobreni budžet². U slučaju da se koristi funkcionalna klasifikacija, trebalo bi da bude bazirana na deset glavnih funkcija GFS/COFOG.</p> <p>Promene na nivou ukupnih rashoda (procenjene na osnovu PU-1) odraziće se na promene u potrošnji za administrativne (i funkcionalne) pozicije u budžetu. Ovaj pokazatelj (PU-2) meri u kojoj meri je preraspodela između pozicija u budžetu doprinela <u>povećanju</u> razlike u strukturi rashoda u odnosu na razliku koja je rezultat promena u nivou ukupnih rashoda. Takva procena podrazumeva izračunavanje ukupne razlike u strukturi rashoda i upoređivanje sa ukupnim odstupanjem primarnih rashoda za svaku od poslednje tri godine.</p> <p>Razlika se izračunava kao ponderisano prosečno odstupanje ostvarenih budžetskih rashoda u odnosu na planirane koje se izračunava kao procenat rashoda planiranih u budžetu na bazi administrativne ili funkcionalne klasifikacije, koristeći apsolutnu vrednost odstupanja³. Da bi bilo kompatibilno sa procenom u PU-1, izračunavanje ne bi trebalo da uključuje servisiranje duga i rashode za projekte koji se finansiraju donatorskim sredstvima.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1) A) (i) Razlika u strukturi rashoda premašuje ukupno odstupanje primarnih rashoda za najviše 5 procentualnih poena u bilo kojoj od poslednje tri godine.</p>
--	---

² U slučaju da broj glavnih budžetskih glava premašuje 20, odstupanje bi trebalo da se izračunava za 20 najvećih glava (po iznosima) ili za najveće glave na koje otpada 75% budžetskih rashoda, ukoliko ima više od 20 najvećih glava. Odstupanje za preostale glave treba izračunavati na zbirnoj bazi, tj. kao da su samo jedna budžetska glava.

³ Koraci u izračunavanju za svaku godinu su sledeći (Excel tabela za jednostavna izračunavanja može se skinuti sa veb sajta www.pefa.org i uključuje i jedan primer):

- Za svaku budžetsku glavu koja doprinosi primarnim rashodima, izračunati odstupanje ostvarenih rashoda u odnosu na prvobitni budžet.
- Dodati apsolutnu vrednost odstupanja za sve budžetske glave (apsolutna vrednost = pozitivna razlika između ostvarenja i plana u budžetu). Ne koristiti procentualne devijacije.
- Izračunati procentualni udeo dobijenog zbira u ukupnim primarnim budžetskim rashodima.
- Oduzeti procenat ukupnog odstupanja primarnih rashoda za svaku godinu (izračunava se za PU-1) da bi se dobio broj procentualnih poena za koji razlika u strukturi rashoda premašuje ukupno odstupanje rashoda.
- Na osnovu gornje tabele za ocenjivanje, odrediti u koliko godina je broj procentualnih poena bio veći od 5 ili 10.

<p><i>primarnih rashoda premašuje ukupno odstupanje primarnih rashoda (u skladu sa PU-1) u protekle tri godine</i></p>	<p>B) (i) Razlika u strukturi rashoda premašuje ukupno odstupanje primarnih rashoda za 5 procentualnih poena u najviše jednoj od poslednje tri godine. C) (i) Razlika u strukturi rashoda premašuje ukupno odstupanje primarnih rashoda za 10 procentualnih poena u najviše jednoj od poslednje tri godine. D) (i) Razlika u strukturi rashoda premašuje ukupno odstupanje primarnih rashoda za 10 procentualnih poena u najmanje dve od poslednje tri godine.</p>
<p>PU-3. Ukupni ostvareni prihodi u odnosu na odobreni budžet</p> <p><i>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</i> <i>(i) Ostvarenje domaćih prihoda u odnosu na procene domaćih prihoda u prvobitnom, odobrenom budžetu.</i></p>	<p>Precizne projekcije domaćih prihoda su faktor od kritičke važnosti za određivanje rezultata u budžetu, budući da se na tim projekcijama bazira raspodela rashoda u budžetu. Odnos planiranih i ostvarenih prihoda je najbolji pokazatelj kvaliteta projekcija.</p> <p>Međutim, ukoliko dođe do spoljašnjih šokova koji se nisu mogli predvideti i koji ne odražavaju neefikasnosti u administraciji, treba ih objasniti u tekstu. Kalibracija omogućava najvišu ocenu čak i ukoliko se u jednoj od tri poslednje godine ostvarenje značajno razlikuje od projekcije, npr. kao rezultat značajnijeg spoljašnjeg šoka do kojeg je došlo za vreme izvršenja budžeta.</p> <p>Za ovaj pokazatelj, treba koristiti u onoj meri u kojoj je to moguće informacije iz izveštaja o izvršenju budžeta ili završnih godišnjih vladinih računa (za razliku od podataka iz drugih izvora kao što su uprava prihoda ili centralna banka). U tekstualnom objašnjenju treba navesti izvore podataka i sve rezerve u pogledu konzistentnosti ili pouzdanosti, što se može naglasiti i u proceni sravnjenja podataka o prihodima u PU-14.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1) A) (i) Ostvarenje domaćih prihoda ispod 97% domaćih prihoda planiranih u budžetu u najviše jednoj od poslednje tri godine. B) (i) Ostvarenje domaćih prihoda ispod 94% domaćih prihoda planiranih u budžetu u najviše jednoj od poslednje tri godine. C) (i) Ostvarenje domaćih prihoda ispod 92% domaćih prihoda planiranih u budžetu u najviše jednoj od poslednje tri godine. D) (i) Ostvarenje domaćih prihoda ispod 97% domaćih prihoda planiranih u budžetu u dve od poslednje tri godine.</p>
<p>PU-4. Stanje i praćenje docnji na strani rashoda</p>	<p>Docnje na strani rashoda su neizmirene obaveze vlade prema zaposlenima, dobavljačima, izvršiocima radova ili poveriocima i predstavljaju jedan oblik netransparentnog finansiranja. Visok nivo docnji</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</p> <p>(i) <i>Docnje na strani rashoda (kao procentualni udeo u ukupnim rashodima za datu godinu.</i></p> <p>(ii) <i>Dostupnost podataka o praćenju</i></p>	<p>može ukazivati na čitav niz različitih problema kao što su neadekvatna kontrola stvaranja obaveza, nedostatak gotovinskih sredstava, neadekvatno planiranje budžeta za ugovore, planiranje nedovoljnih iznosa u budžetu za pojedine stavke i nedostatak informacija. Docnje na strani rashoda podrazumevaju neizmirena plaćanja po osnovu odgovarajućih pravnih obaveza ili ugovornih finansijskih obaveza koje je preuzela vlada i mogu da uključuju dospela ali neizmirena potraživanja za plate, penzije, dostavljenu robu, usluge, rentu, kamate na domaće i inostrane dugove. Kašnjenje ili smanjenje iznosa transfera subvencija ili nepovratne pomoći namenjenih autonomnim vladinim agencijama i drugim nivoima vlade ne predstavlja docnje osim ukoliko nisu deo pravne obaveze (u kojoj je definisan iznos i dinamika svake isplate) ili ugovornog sporazuma. Planirani transferi u godišnjem zakonu u budžetu ili uredbi o aproprijacijama ne predstavljaju sami po sebi pravnu obavezu. Neizmirena amortizacija glavnice zajma ne predstavlja docnju za potrebe ovog pokazatelja, budući da amortizacija nije rashod, već finansijska transakcija.</p> <p>Domaćim propisima ili široko prihvaćenim praksama može se definisati kada neizmireno potraživanje postaje docnja. Ukoliko se za merenje stanja docnji primenjuje ta praksa, onda njen sadržaj i osnove treba opisati u tekstualnom objašnjenju. Pravila za procenu, međutim, bila bi međunarodno prihvaćene poslovne prakse u skladu s kojima se potraživanje smatra za docnju ukoliko plaćanje kasni više od 30 dana od dana potvrde da je vlada primila fakturu/zahtev za plaćanje (za dostavljenu robu, pružene usluge ili izvršene radove), dok bi neplaćanje plata zaposlenima ili nepoštovanje roka za plaćanje kamata na dug obično bez odlaganja rezultiralo u stvaranju docnji na strani rashoda.</p> <p>Ovaj pokazatelj odnosi se na merenje stanja docnji i procenu toga u kojoj meri je ovaj sistematski problem rešen i stavljen pod kontrolu. I pored toga što bi da za procenu i otplatu starih docnji mogla biti neophodna posebna analiza, to neće biti efektivno ukoliko se nastavi sa stvaranjem novih docnji (plaćanja koja su dospela na naplatu u toku protekle godine i koja nisu izvršena). I ono što je najosnovnije, međutim, je procena dostupnosti i kompletnosti podataka o docnjama, bez kojih nijedna procena nije moguća.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) Stanje docnji je nisko (tj. ispod 2% ukupnih rashoda)</p> <p>(ii) Pouzdani i kompletni podaci o stanju docnji obezbeđuju se u redovnim procedurama najmanje na kraju svake fiskalne godine (i uključuju starosnu strukturu).</p> <p>B) (i) Stanje docnji iznosi od 2-10% ukupnih rashoda; i postoje dokazi da je značajno smanjeno (tj. za više od 25%) u poslednje dve godine.</p>
---	--

<p><i>stanja docnji na strani rashoda</i></p>	<p>(ii) Podaci o stanju docnji obezbeđuju se na godišnjoj bazi, ali moguće je da su za par određenih kategorija rashoda ili za određene budžetske institucije nepotpuni.</p> <p>C) (i) Stanje docnji iznosi od 2-10% ukupnih rashoda; i ne postoje dokazi da je značajno smanjeno u poslednje dve godine. (ii) Podaci o stanju docnji obezbeđeni najmanje u okviru jedne sveobuhvatne <i>ad hoc</i> analize u toku protekle dve godine.</p> <p>D) (i) Stanje docnji premašuje 10% ukupnih rashoda. (ii) Ne postoje pouzdani podaci o stanju docnji za protekle dve godine.</p>
<p>PU-5. Klasifikacija budžeta</p> <p><i>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</i> (i) Sistem klasifikacije koji se koristi za</p>	<p>Adekvatan sistem klasifikacije omogućava praćenje potrošnje po sledećim dimenzijama: po administrativnim jedinicama, ekonomski, funkcionalno i po programima. Ukoliko se primenjuje standardna međunarodna praksa klasifikacije, vlada može prikazivati rashode u GFS formatu i može pratiti smanjenje siromaštva i druge izabrane grupe rashoda. Budžet će se prikazivati u formatu koji odražava najvažnije klasifikacije (obično administrativnu u kombinaciji sa ekonomskom, funkcionalnom i/ili programskom), a klasifikacije će biti ugrađene u kontni okvir kako bi se osiguralo da se sve transakcije mogu prikazati u skladu sa bilo kojom od klasifikacija koja se koristi.</p> <p>U zemljama u kojima je strategija za smanjenje siromaštva centralni element okvira vladine politike u celini, definicija rashoda za smanjenje siromaštva je obično direktno vezana za klasifikaciju budžeta.</p> <p>Međunarodni standard za sisteme klasifikacije je Vladina finansijska statistike (GFS) i predstavlja okvir za ekonomsku i funkcionalnu klasifikaciju transakcija. U sistemu Klasifikacije vladinih funkcija koji podržava UN (COFOG), koji predstavlja funkcionalnu klasifikaciju u GFS-u, postoji deset osnovnih funkcija na najvišem nivou i 69 funkcija na sekundarnom (pod-funkcionalnom) nivou.</p> <p>Za programsku klasifikaciju ne postoji međunarodni standard i ova vrsta klasifikacije koristi se sa velikim odstupanjima u različitim zemljama. Međutim, programska klasifikacija može biti važan instrument za formulaciju budžeta, upravljanje budžetom i izveštavanje o budžetu (videti pokazatelj PU-12) i način na koji je korištena treba objasniti u tekstualnom objašnjenju u slučaju da je najviša ocena dodeljena na ovoj bazi.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1) A) (i) Formulacija i izvršenje budžeta bazirano je na administrativnoj, ekonomskoj i pod-funkcionalnoj klasifikaciji i primenjuju se GFS/COFOG standardi ili standard na osnovu kojeg se</p>

<p><i>formulaciju, izvršenje i izveštavanje o budžetu centralne vlade.</i></p>	<p>može dobiti konsistentna dokumentaciju u skladu sa tim standardima. (Programska klasifikacija može biti zamena za pod-funkcionalnu klasifikaciju, ukoliko se primenjuje na dovoljno detaljnom nivou koji je najmanje na nivou pod-funkcionalne klasifikacije).</p> <p>B) (i) Formulacija i izvršenje budžeta bazirano je na administrativnoj, ekonomskoj i pod-funkcionalnoj klasifikaciji (koristi se najmanje 10 osnovnih COFOG funkcija) i primenjuju se GFS/COFOG standardi ili standard na osnovu kojeg se može dobiti konsistentna dokumentaciju u skladu sa tim standardima.</p> <p>C) (i) Formulacija i izvršenje budžeta bazirano je na administrativnoj i ekonomskoj klasifikaciji i primenjuju se GFS standardi ili standard na osnovu kojeg se može dobiti konsistentna dokumentaciju u skladu sa tim standardima.</p> <p>D) (i) Formulacija i izvršenje budžeta bazirano je na različitim klasifikacijama (npr. nije kompatibilno sa GFS-om ili sadrži samo administrativnu analizu).</p>
<p>PU-6. Sveobuhvatnost informacija sadržanih u budžetskoj dokumentaciji</p>	<p>Godišnja budžetska dokumentacija (godišnji budžet i prateća budžetska dokumentacija) koja se dostavlja zakonodavnom telu na razmatranje i usvajanje treba daje kompletnu sliku fiskalnih projekcija centralne vlade, budžetskih predloga i izvršenja za prethodne godine. Pored detaljnih informacija o prihodima i rashodima, da bi se moglo smatrati da je kompletna, budžetska dokumentacija treba da sadrži informacije o sledećim elementima:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Makroekonomske pretpostavke, uključujući najmanje procene ukupnog rasta, inflacije i kursne stope. 2. Fiskalni deficit, definisan u skladu sa GFS-om ili drugim međunarodno priznatim standardom. 3. Finansiranje deficita sa opisom predviđene strukture. 4. Stanje duga, uključujući detaljne podatke barem za početak tekuće godine. 5. Finansijska aktiva, uključujući detaljne podatke barem za početak tekuće godine. 6. Izvršenje budžeta za prethodnu godinu, prikazano u istom formatu kao i budžetski predlog. 7. Budžet za tekuću godinu (ili rebalans budžeta ili procena izvršenja) prikazan u istom formatu kao i budžetski predlog. 8. Rekapitulaciju budžetskih podataka i za prihode i za rashode prema glavnim glavama klasifikacije koja je korištena (videti PU-5), uključujući podatke za tekuću i za prethodnu godinu. 9. Objašnjenje implikacija novih inicijativa na polju politike na budžet, sa procenom efekata svih značajnijih promena u politici prihoda i/ili nekih značajnijih promena u programima rashoda na budžet. <p><i>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod</i> <i>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</i></p>

<p>ocenjivanja MI): <i>(i) Udeo navedenih informacija u najnovijoj budžetskoj dokumentaciji centralne vlade (da bi ovo bilo priznato u proceni, specifikacija za referentnu vrednost za informacije mora biti zadovoljena u potpunosti)</i></p>	<p>A) (i) najnovija budžetska dokumentacija zadovoljava 7-9 od 9 referentnih vrednosti za informacije B) (i) najnovija budžetska dokumentacija zadovoljava 5-6 od 9 referentnih vrednosti za informacije C) (i) najnovija budžetska dokumentacija zadovoljava 3-4 od 9 referentnih vrednosti za informacije D) (i) najnovija budžetska dokumentacija zadovoljava 2 ili manje od 9 referentnih vrednosti za informacije</p>
<p>PU-7. Obim neprikazanih vladinih operacija</p> <p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja MI): <i>(i) Nivo vanbudžetskih rashoda (ne uključujući projekte koje finansiraju donatori) koji nisu prikazani, tj. nisu obuhvaćeni u finansijskim izveštajima.</i> <i>(ii) Podaci o prihodima/rashodima za projekte koje finansiraju donatori koji su</i></p>	<p>Godišnje budžetske procene, izveštaji o izvršenju u toku godine, završni godišnji finansijski računi i drugi fiskalni računi za javnost treba da obuhvataju sve budžetske i vanbudžetske aktivnosti centralne vladeda bi se dobila kompletna slika prihoda centralne vlade, rashoda centralne vlade po svim kategorijama i finansiranja centralne vlade. To će biti slučaj ukoliko su (i) vanbudžetske operacije (aktivnosti centralne vlade koje nisu obuhvaćene godišnjim zakonom o budžetu, kao što su aktivnosti koje se finansiraju iz vanbudžetskih izvora) neznatne ili ukoliko su svi značajniji rashodi na vanbudžetske aktivnosti obuhvaćeni fiskalnim izveštajima, i ukoliko su (ii) aktivnosti obuhvaćene u budžetu ali se njima upravlja van vladinog sistema upravljanja budžetom i računovodstva (to se uglavnom odnosi na projekte koje finansiraju donatori) neznatne ili ukoliko su obuhvaćene u vladinom finansijskom izveštavanju.</p> <p>I pored toga što su projekti koje finansiraju donatori jednim delom izvan vladine kontrole (to se posebno odnosi na inpute u robi, tj. dostavljene i plaćene po osnovu ugovora kada vlada nije jedna od strana u ugovoru), druga ministarstava, sektori i agencije nadležni za realizaciju projekata koje finansiraju donatori trebalo bi da budu u stanju da obezbede adekvatne finansijske izveštaje o primitku i upotrebi gotovinskih sredstava dobijenih od donatora. Donatorska pomoć vladi u davanju kompletnih finansijskih informacija o podršci za projekte (uključujući i inpute u robi) procenjena je u okviru pokazatelja D-2.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1) A) (i) Nivo neprikazanih vanbudžetskih rashoda (ne uključujući projekte koje finansiraju donatori) je neznatan (manje od 1% ukupnih rashoda). (ii) Kompletni podaci prihodima/rashodima za 90% (vrednosti) projekata koje finansiraju donatori obuhvaćeni su u finansijskim izveštajima, sa izuzetkom inputa u robi ILI rashodi na projekte koje finansiraju donatori su neznatni (manje od 1% ukupnih rashoda). B) (i) Nivo neprikazanih vanbudžetskih rashoda (ne uključujući projekte koje finansiraju donatori) iznosi 1-5% ukupnih rashoda.</p>

<p><i>obuhvaćeni u finansijskim izveštajima.</i></p>	<p>(ii) Kompletni podaci prihodima/rashodima obuhvaćeni su u finansijskim izveštajima za sve projekte koji se finansiraju iz zajmova i najmanje 50% (vrednosti) projekata koji se finansiraju iz donacija.</p> <p>C) (i) Nivo neprikazanih vanbudžetskih rashoda (ne uključujući projekte koje finansiraju donatori) iznosi 5-10% ukupnih rashoda. (ii) Kompletni podaci prihodima/rashodima za sve projekte koji se finansiraju iz zajmova obuhvaćeni su u finansijskim izveštajima.</p> <p>D) (i) Nivo neprikazanih vanbudžetskih rashoda (ne uključujući projekte koje finansiraju donatori) premašuje 10% ukupnih rashoda. (ii) Podaci o projektima koje finansiraju donatori obuhvaćeni u finansijskim izveštajima su nedovoljni i ne obuhvataju ni sve operacije koje se finansiraju iz zajmova.</p>
<p>PU-8. Transparentnost fiskalnih odnosa unutar vlade</p>	<p>I pored toga što je u setu pokazatelja performansi fokus stavljen na upravljanje javnim finansijama centralne vlade, vlade na pod-nacionalnom nivou (PN) u velikom broju zemalja imaju široke odgovornosti na polju rashoda. U saveznim državama, fiskalni odnosi između centralne vlade (savezne vlade ili vlade državne zajednice) i pojedinih država obično je definisan Ustavom državne zajednice ili federacije. U drugim slučajevima, nivoi PN vlade, odgovornosti za rashode i aranžmani za podelu prihoda definisani su u posebnim zakonima. Transferi koji spadaju u ove kategorije obično su bezuslovna nepovratna pomoć, o čije korišćenju odlučuju PN vlasti u njihovim budžetima. Pored toga, centralna vlada može odobravati uslovljenu (namensku) nepovratnu pomoć PN vladama za realizaciju i pružanje određenih usluga i odgovornosti na polju rashoda npr. po funkcijama ili programima, na bazi od slučaja do slučaja. Ukupan iznos nepovratne pomoći (tj. vertikalna raspodela) obično zavisi od diskrecionih odluka o budžetskoj politici na nivou centralne vlade ili se određuje kao deo procesa konstitucionalnih pregovora i ne procenjuje se na osnovu ovog pokazatelja. Međutim, jasni kriterijumi, kao što su formule, za podelu nepovratne pomoći među organima PN vlada (tj. horizontalna raspodela sredstava) su neophodni da bi se osigurala transparentna raspodela i predvidljivost dostupnih sredstava za planiranje i budžetiranje programa rashoda PN vlada u srednjoročnom periodu. Takođe od krucijalne važnosti za PN vlade da dobijaju dobre i pouzdane informacije o godišnjim odobrenim budžetima od centralne vlade dovoljno vremena pre završetka (u najboljem slučaju, pre početka) procesa pripreme svojih budžeta.</p> <p>Imajući u vidu rastući trend da se pružanjem primarnih usluga upravlja na nivou pod-nacionalnih vlada, pravilno tumačenje raspodele sredstava među sektorima i stvarne potrošnje zahtevaju praćenje informacija o rashodima na svim nivoima vlade po sektorskim kategorijama (koje mogu ali ne moraju da se poklapaju sa GFS funkcionalnom klasifikacijom), čak i u slučaju da to nije pravna forma u kojoj</p>

<p>Dimenzija</p> <p>(i) Transparentnost i objektivnost horizontalne raspodele među PN vladama</p> <p>(ii) Blagovremenost pouzdanih informacija koje se daju PN vladama o njihovim budžetima</p>	<p>se budžet izvršava. Izrada sveobuhvatnog pregleda raspodele rashoda generalne vlade podrazumeva da PN vlasti moraju biti u stanju da izrađuju fiskalne podatke sa klasifikacijom koja je uporediva sa klasifikacijom centralne vlade i da se takve informacije prikupljaju najmanje na godišnjem nivou i da se konsoliduju u okviru fiskalnih računa centralne vlade. PN vlade ne moraju imati obaveze direktnog izveštavanja centralne vlade. Prikupljanje i konsolidacija fiskalnih podataka za generalnu vladu, prema tome, ne mora u svakom slučaju vršiti centralna vlada, već pre nacionalni institut za statističku. Da bi pokrivenost bila adekvatna, konsolidovano izveštavanje fiskalnih informacija treba da bude adekvatnog kvaliteta, treba da uključuje sve nivoe generalne vlade i treba da se prikazuje i na <i>ex-ante</i> (plan u budžetu) i na <i>ex-post</i> (izvršenje) bazi. Izvor <i>ex-post</i> informacija treba da bude redovni računovodstveni sistem.</p> <p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M2):</p> <p>(i) <i>Transparentni sistemi bazirani na pravilima za horizontalnu raspodelu bezuslovnih i uslovljenih transfera od centralne vlade za PN vlade (i raspodela planirana u budžetu i stvarna raspodela);</i></p> <p>(ii) <i>Blagovremenost pouzdanih informacija koje se daju PN vladama o njihovim budžetima od centralne vlade za narednu godinu;</i></p> <p>(iii) <i>Mera u kojoj se prikupljaju i izveštavaju konsolidovani fiskalni podaci (najmanje o prihodima i rashodima) za generalnu vladu po sektorskim kategorijama.</i></p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M2)</p> <p>Ocena = A: Horizontalna raspodela gotovo svih transfera (najmanje 90% ukupne vrednosti) od centralne vlade određuje se u transparentnim sistemima baziranim na pravilima.</p> <p>Ocena = B: Horizontalna raspodela gotovo najvećeg broja transfera od centralne vlade (najmanje 50% transfera) određuje se u transparentnim sistemima baziranim na pravilima.</p> <p>Ocena = C: Horizontalna raspodela malog dela transfera od centralne vlade (10-50%) određuje se u transparentnim sistemima baziranim na pravilima.</p> <p>Ocena = D: Samo neznatan deo horizontalne raspodele transfera od centralne vlade (10-50%) određuje se u transparentnim sistemima baziranim na pravilima ili se uopšte ne određuju u takvim sistemima.</p> <p>Ocena = A: PN vlade dobijaju pouzdane informacije o budžetima koji će im biti preneseni pre početka pripreme njihovih detaljnih budžeta.</p> <p>Ocena = B: PN vlade dobijaju pouzdane informacije o budžetima koji će im biti preneseni pre završetka njihovih budžetskih predloga, tako da su značajne izmene još uvek moguće.</p>
--	---

<p>(iii) Obim konsolidacije fiskalnih podataka za generalnu vladu po sektorskim kategorijama</p>	<p>Ocena = C: Pouzdane informacije dostavljaju se PN vladama pre početka fiskalne godine na PN nivou, ali prekasno za značajnije izmene budžeta.</p> <p>Ocena = D: Pouzdane procene o transferima dostavljaju nakon što je izrada budžeta PN vlada završena, ili procene koje su dostavljene ranije nisu pouzdane.</p> <p>Ocena = A: Fiskalne informacije (<i>ex-ante</i> i <i>ex-post</i>) konsistentne sa fiskalnim izveštajima centralne vlade prikupljaju se za 90% (ukupne vrednosti) rashoda PN vlada i konsoliduju se u godišnjim izveštajima u roku od 10 meseci po isteku fiskalne godine.</p> <p>Ocena = B: Fiskalne informacije (<i>ex-ante</i> i <i>ex-post</i>) konsistentne sa fiskalnim izveštajima centralne vlade prikupljaju se za 75% (ukupne vrednosti) rashoda PN vlada i konsoliduju se u godišnjim izveštajima u roku od 18 meseci po isteku fiskalne godine.</p> <p>Ocena = C: Fiskalne informacije (<i>ex-ante</i> i <i>ex-post</i>) konsistentne sa fiskalnim izveštajima centralne vlade prikupljaju se za 60% (ukupne vrednosti) rashoda PN vlada i konsoliduju se u godišnjim izveštajima u roku od 24 meseca po isteku fiskalne godine.</p> <p>Ocena = D: Fiskalne informacije (<i>ex-ante</i> i <i>ex-post</i>) konsistentne sa fiskalnim izveštajima centralne vlade prikupljaju se za manje od 60% (ukupne vrednosti) rashoda PN vlada ili, ukoliko je pokriven veći udeo, konsolidacija u godišnjim izveštajima izrađuje se sa kašnjenjem od više od 24 meseca, ili se opšte ne izrađuje.</p>
<p>PU-9. Nadzor ukupnog fiskalnog rizika od drugih tela u javnom sektoru</p>	<p>Centralna vlada obično ima ulogu formalnog nadzora u odnosu na druga tela u javnom sektoru i treba da prati fiskalne rizike i upravlja fiskalnim rizikom sa nacionalnim implikacijama koji proističe iz aktivnosti na pod-nacionalnom nivou (PN) vlade, iz autonomnih vladinih organa i javnih preduzeća, uključujući državne banke, ali može biti dužne iz određenih političkih razloga da preuzme i odgovornost za neizvršenje finansijskih obaveza drugih organa u javnom sektoru, u slučaju da ne postoji uloga formalnog nadzora. Fiskalne rizike mogu stvoriti PN vlade, autonomni vladini organi i javna preduzeća i, između ostalog, mogu imati oblike neizvršenja obaveza za servisiranje duga (sa ili bez garancija centralne vlade), poslovni gubici prouzrokovani kvazi-fiskalnim operacijama, docnije na strani rashoda i nefinansirane obaveze za penzije.</p> <p>Centralna vlada treba da zahteva i dobija od autonomnih vladinih organa i javnih preduzeća kvartalne finansijske izveštaje i završne godišnje izveštaje sa revizijom istih i prati njihove poslovne rezultate u odnosu na finansijski plan. Autonomni vladini organi i javna preduzeća često izveštavaju nadležna resorna ministarstva, ali za kompletan pregled izveštavanje o ukupnom riziku kojem je izložena centralna vlada važna je konsolidacija informacija. U slučaju da PN vlade mogu da stvaraju fiskalne obaveze za centralnu vladu, njihove fiskalne pozicije treba pratiti najmanje na godišnjoj bazi, opet uz</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1): <i>(i) U kojoj meri centralna vlada prati autonomne vladine organe i javna preduzeća.</i> <i>(ii) U kojoj meri centralna vlada prati fiskalnu poziciju PN vlada</i></p>	<p>konsolidaciju esencijalnih fiskalnih informacija.</p> <p>Praćenje ovih fiskalnih rizika koje će vršiti centralna vlada treba da omogući preduzimanje korektivnih mera koje proizlaze iz aktivnosti autonomnih vladinih organa, javnih preduzeća i PN vlada, na način koji će biti konsistentan sa aranžmanima za transparentnost, upravljanje i preuzimanje odgovornosti i odgovarajućim odgovornostima centralne vlade za ostali deo javnog sektora.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) Svi veći autonomni vladini organi i javna preduzeća dostavljaju fiskalne izveštaje centralnoj vladi najmanje polugodišnje, kao i godišnje račune sa revizijom istih, a centralna vlada konsoliduje u izveštaju pitanja koja se odnose na fiskalni rizik najmanje na godišnjoj bazi. (ii) PN vlade ne mogu da stvaraju fiskalne obaveze za centralnu vladu ILI neto fiskalna pozicija se prati najmanje na godišnjoj bazi za sve nivoe PN vlade i centralna vlada konsoliduje ukupan fiskalni rizik u godišnjim izveštajima (ili češće).</p> <p>B) (i) Svi veći autonomni vladini organi i javna preduzeća dostavljaju fiskalne izveštaje, uključujući reviziju istih, centralnoj vladi najmanje godišnje, a centralna vlada konsoliduje u izveštaju pitanja koja se odnose na fiskalni rizik. (ii) Neto fiskalna pozicija se prati najmanje na godišnjoj bazi za najvažnije nivoe PN vlade i centralna vlada konsoliduje ukupan fiskalni rizik u izveštaju.</p> <p>C) (i) Većina autonomnih vladinih organa i javnih preduzeća dostavljaju fiskalne izveštaje centralnoj vladi najmanje godišnje, ali konsolidovani pregled nedostaje ili postoje značajne praznine. (ii) Neto fiskalna pozicija se prati najmanje na godišnjoj bazi za najvažnije nivoe PN vlade, ali konsolidovani pregled nedostaje ili postoje značajne praznine.</p> <p>D) (i) Autonomni vladini organi i javna preduzeća se ne prate na godišnjoj bazi ili postoje značajne praznine u praćenju. (ii) Neto fiskalna pozicija PN vlada se ne prati na godišnjoj bazi ili postoje značajne praznine u praćenju.</p>
<p>PU-10. Dostupnost najvažnijih fiskalnih informacija javnosti</p>	<p>Transparentnost će zavisiti od toga da li su informacije o fiskalnim planovima, pozicijama i performansama vlade lako dostupne za širu javnost ili barem za relevantne interesne grupe.</p> <p>U tekstualnom objašnjenju u proceni treba dati komentar o kvalitetu dostupnih informacija (npr. razumljive jezik i struktura, odgovarajući format, rezime za obimnije dokumente) i sredstvima koja će se koristiti da se omogući pristup javnosti (kao što su štampa, veb sajtovi, prodaja važnijih dokumenata po ceni koja neće biti veća od cene štampanja i oglasne table koje će se uglavnom koristiti</p>

<p><i>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</i> <i>(i) Broj navedenih elemenata koji se odnose na dostupnost informacija javnosti koji su zadovoljeni (da bi ovo bilo priznato u proceni, specifikacija za referentnu vrednost za informacije mora biti zadovoljena u potpunosti)</i></p>	<p>za objavljivanja važnih informacija na lokalnom nivou). U kojoj meri će ta sredstva biti odgovarajuće rešenje, zavisi od prirode dokumentacije i karakteristika odgovarajućih interesnih ili korisničkih grupa, kao što je pristup različitim medijima.</p> <p>Elementi informacija za koje je od najveće važnosti da budu dostupne javnosti uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Godišnja budžetska dokumentacija: kompletan paket⁴ dokumenata dostupan je javnosti preko odgovarajućih sredstava kada se dostavi zakonodavnom telu. (ii) Izveštaji o izvršenju budžeta u toku godine: Izveštaji se redovno objavljuju preko odgovarajućih sredstava u roku od mesec dana od izrade. (iii) Završni godišnje računi: Računi se redovno objavljuju preko odgovarajućih sredstava u roku od šest meseci od završetka revizije. (iv) Izveštaji eksterne revizije: Svi izveštaji o konsolidovanim operacijama centralne vlade objavljuju se preko odgovarajućih sredstava u roku od šest meseci od završetka revizije. (v) Dodeljeni ugovori: Dodela svih ugovora čija vrednost premašuje iznos od oko 100.000 USD u protivvrednosti objavljuju se najmanje kvartalno preko odgovarajućih sredstava. (vi) Sredstva na raspolaganju jedinicama koje pružaju primarne usluge: Informacije se objavljuju preko odgovarajućih sredstava najmanje godišnje ili su dostupne na zahtev, za jedinice koje pružaju primarne usluge koja imaju nacionalnu pokrivenost u najmanje dva sektora (kao što su osnovne škole ili klinike primarne zdravstvene zaštite). <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1) A) (i) vlada stavlja na raspolaganje javnosti 5-6 od 6 navedenih tipova informacija B) (i) vlada stavlja na raspolaganje javnosti 3-4 od 6 navedenih tipova informacija C) (i) vlada stavlja na raspolaganje javnosti 1-2 od 6 navedenih tipova informacija D) (i) vlada ne stavlja na raspolaganje javnosti nijedan od 6 navedenih tipova informacija</p>
<p>PU-11. Uredenost i učešće u procesu formulacije godišnjeg budžeta</p>	<p>I pored toga što je Ministarstvo finansija (MF) obično pokretač procesa formulacije godišnjeg budžeta, efektivno učešće drugih ministarstava, sektora i agencija, kao i političkog rukovodstva⁵ u procesu</p>

⁴ "Kompletan" znači da dokumenti koji se objavljuju sadrže sve informacije navedene i okviru pokazatelja PU-6, u meri u kojoj su informacije raspoložive.

	<p>formulacije godišnjeg budžeta utiče na to u kojoj meri će budžet biti u skladu sa makroekonomskom i fiskalnom politikom i sektorskim politikama. Učešće u potpunosti podrazumeva integrisani proces formulacije budžeta od dna ka vrhu i od vrha ka dnu u koji će biti uključene sve strane na uređen način i blagovremeno, u skladu sa unapred određenim kalendarom za formulaciju budžeta.</p> <p>U kalendaru treba predvideti da zakon o budžetu treba da se usvoji pre početka fiskalne godine i treba ostaviti dovoljno vremena da druga ministarstva, sektori i agencije mogu da na odgovarajući način pripreme svoje detaljne budžetske predloge u skladu sa instrukcijama. Kašnjenja u donošenju budžeta mogu dovesti do neizvesnosti u pogledu odobrenih iznosa rashoda i do kašnjenja nekih vladinih aktivnosti, uključujući i najveće ugovore. Budžetski memorandum i pravilnik o formulaciji budžeta treba da sadrže jasne instrukcije o budžetskom procesu, uključujući i indikativna ograničenja budžeta za administrativne jedinice ili funkcionalne oblasti.</p> <p>Da bi se sprečile izmene budžeta u poslednjem momentu, važno je da političko rukovodstvo aktivno učestvuje u odlučivanju o raspodeli sredstava na zbirnom nivou (posebno za sektore ili funkcije) od rane faze procesa pripreme budžeta. To treba da se pokrene u toku razmatranja i odobravanja budžetskih ograničenja u budžetskom memorandumu, ili odobravanjem budžetskog memoranduma ili odobravanjem predloga raspodele sredstava na zbirnom nivou (npr. u dokumentu o budžetskim projekcijama).</p> <p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M2):</p> <ul style="list-style-type: none">(i) Da li postoji fiksni budžetski kalendar i da li se poštuje;(ii) Jasnoća/sveobuhvatnost uključenosti političkog nivoa u davanju instrukcija za pripremu budžetskih zahteva (budžetski memorandum ili ekvivalent);(iii) Blagovremeno usvajanje budžeta od strane zakonodavnog tela ili tela sa sličnim ovlašćenjima (u poslednje tri godine); <p>PRIMEDBA: Za potrebe ovog pokazatelja, ministarstva, sektori i agencije su ona ministarstva, sektori i agencije koja su direktno odgovorna za izvršenje budžeta u skladu sa sektorskim politikama i koja su direktni korisnici sredstava ili imaju ovlašćenje od MF za korišćenje sredstava. Sektori i agencije koji su odgovorni nadležnom ministarstvu i koji primaju sredstva preko nadležnog ministarstva ne treba da</p>
--	--

⁵ "Političko rukovodstvo" podrazumeva rukovodiocce izvršnih organa, kao što je Kabinet ili ekvivalentno telo. Uključenost zakonodavstva u razmatranje budžetskih predloga pokrivena je u okviru pokazatelja PU-27.

<p>Dimenzije</p> <p>(i) <i>Postojanje i poštovanje fiksnog budžetskog kalendara</i></p> <p>(ii) <i>Instrukcije za pripremu budžetskih zahteva</i></p> <p>(iii) <i>Blagovremeno usvajanje budžeta od strane zakonodavnog tela</i></p>	<p>budu obuhvaćeni ovom procenom.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M2)</p> <p>Ocena = A: Jasan godišnji budžetski kalendar postoji, generalno se poštuje i ministarstvima, sektorima i agencijama je ostavljeno dovoljno vremena (najmanje šest nedelja od dostavljanja budžetskog memoranduma) za blagovremenu i adekvatnu pripremu svojih detaljnih procena.</p> <p>Ocena = B: Jasan godišnji budžetski kalendar postoji, ali često dolazi do kašnjenja u realizaciji kalendara. U kalendaru je predviđeno relativno dosta vremena za ministarstva, sektore i agencije (najmanje četiri nedelje od dostavljanja budžetskog memoranduma) tako da je većina njih u stanju da pripreme svoje detaljne procene na adekvatan način i na vreme.</p> <p>Ocena = C: Godišnji budžetski kalendar postoji, ali samo u osnovnoj formi i često može doći do značajnih kašnjenja u realizaciji kalendara i ministarstvima, sektorima i agencijama je ostavljeno toliko malo vremena za izradu detaljnih procena da veliki broj njih nije u stanju da ih završi na vreme.</p> <p>Ocena = D: Budžetski kalendar se ne priprema ILI se generalno ne poštuje ILI je ministarstvima, sektorima i agencijama ostavljeno očigledno premalo vremena za izradu adekvatnih zahteva.</p> <p>Ocena = A: Ministarstvima, sektorima i agencijama dostavlja se sveobuhvatan i jasan budžetski memorandum, koji sadrži budžetska ograničenja odobrena od strane Kabineta (ili ekvivalentnog tela) pre dostavljanja memoranduma ministarstvima, sektorima i agencijama.</p> <p>Ocena = B: Ministarstvima, sektorima i agencijama dostavlja se sveobuhvatan i jasan budžetski memorandum, koji sadrži budžetska ograničenja odobrena od strane Kabineta (ili ekvivalentnog tela). Do odobrenja dolazi nakon što se memorandum dostavi ministarstvima, sektorima i agencijama, ali pre nego što ministarstva, sektori i agencije završe izradu svojih zahteva.</p> <p>Ocena = C: Ministarstvima, sektorima i agencijama dostavlja se budžetski memorandum, koji sadrži budžetska ograničenja za pojedine administrativne jedinice i funkcionalne oblasti. Kabinet razmatra i odobrava budžetske procene tek kad ministarstva, sektori i agencije završe sve detalje, što značajno ograničava mogućnosti Kabineta da vrši prilagođavanja.</p> <p>Ocena = D: Ministarstvima, sektorima i agencijama se ne dostavlja budžetski memorandum ILI je memorandum veoma lošeg kvaliteta ILI se Kabinet uključuje u odobravanje raspodele tek neposredno pred dostavljanje detaljnih procena zakonodavstvu, pa samim tim nema mogućnosti za prilagođavanja.</p> <p>Ocena = A: Zakonodavstvo je u protekle tri godine usvojilo budžet pre početka fiskalne godine.</p> <p>Ocena = B: Zakonodavstvo usvaja budžet pre početka fiskalne godine, ali je u jednoj od poslednje tri godine došlo do kašnjenja od najviše dva meseca.</p>
---	---

	<p>Ocena = C: Zakonodavstvo je u protekle tri godine usvojilo budžet u roku od dve meseca od početka fiskalne godine.</p> <p>Ocena = D: U dve od protekle tri godine, budžet je usvojen sa kašnjenjem od više od dva meseca.</p>
<p>PU-12. Višegodišnja perspektiva za fiskalno planiranje, politiku rashoda i budžetiranje</p> <p>Dimenzije (i) Višegodišnje fiskalne prognoze i funkcionalna raspodela</p>	<p>Odluke o politici rashoda imaju višegodišnje implikacije i moraju biti usklađene sa raspoloživim sredstvima u srednjoročnoj perspektivi. Prema tome, promene na polju politike moraju da se zasnivaju na višegodišnjim fiskalnim projekcijama prihoda, srednjoročnih rashoda na zbirnom nivou i mogućeg deficita u finansiranju (uključujući preglede održivosti duga, što se odnosi i na domaći i na inostrani dug).</p> <p>Odluke ili opcije u pogledu politike rashoda treba da budu opisane u sektorskim strategijama, koje treba da sadrže potpunu analizu troškova i procene budućih prihoda (uključujući i tekuće rashode i rashode koji podrazumevaju investicione obaveze i njihove implikacije na tekuće troškove) da bi se moglo proceniti da li su postojeće i nove politike finansijski dostupne unutar zbirnog finansijskog plana. Na toj osnovi, treba da se donose odluke na polju politike i odlučuje se o indikativnoj raspodeli sredstava po sektorima u srednjoročnoj perspektivi. Onoliko koliko prognoze uključuju eksplicitnu analizu troškova i implikacija novih inicijativa na polju politike, koliko podrazumevaju jasne kriterijume za investicije povezane sa strategijama i koliko su integrisane u proces formulacije godišnjeg budžeta, toliko će biti jača veza između politike i budžeta.</p> <p>Zemlje koje su uspešno uvele višegodišnje programsko budžetiranje će verovatno imati dobre rezultate u većini aspekata ovog pokazatelja. S tim u vidu, procenjivači bi mogli za zamene "programe" za "funkcije" u dimenziji (i) i za "sektorske strategije" u dimenzijama (iii) i (iv) ovog pokazatelja.</p> <p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M2): (i) Priprema višegodišnjih fiskalnih prognoza i funkcionalne raspodele; (ii) Obim i učestalost analize održivosti duga; (iii) Postojanje sektorskih strategija sa višegodišnjom analizom tekućih i investicionih rashoda; (iv) Veze između investicionih budžeta i prognoza budućih rashoda.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M2) Ocena = A: Prognoze fiskalnih agregata (na bazi osnovnih kategorija u ekonomskoj i funkcionalnoj/sektorskoj klasifikaciji) pripremaju se za najmanje tri godine na roling principu i na godišnjoj bazi. Veze između višegodišnjih procena i naknadno određivanje godišnjih budžetskih</p>

	<p>ograničenja su jasni i razlike su objašnjene. Ocena = B: Prognoze fiskalnih agregata (na bazi osnovnih kategorija u ekonomskoj i funkcionalnoj/sektorskoj klasifikaciji) pripremaju se za najmanje dve godine na roling principu i na godišnjoj bazi. Veze između višegodišnjih procena i naknadno određivanje godišnjih budžetskih ograničenja su jasni i razlike su objašnjene. Ocena = C: Prognoze fiskalnih agregata (na bazi osnovnih kategorija u ekonomskoj klasifikaciji) pripremaju se za najmanje dve godine na roling principu i na godišnjoj bazi. Ocena = D: Ne izrađuju se prognoze fiskalnih agregata.</p>
<p>(ii) <i>Obim i učestalost analize održivosti duga</i></p>	<p>Ocena = A: Analiza održivosti duga za domaći i inostrani dug radi se na godišnjoj bazi. Ocena = B: Analiza održivosti duga za domaći i inostrani dug urađena je najmanje jednom u protekle tri godine. Ocena = C: Analiza održivosti duga barem za domaći dug urađena je u poslednje tri godine. Ocena = D: Analiza održivosti duga nije urađena je u poslednje tri godine.</p>
<p>(iii) <i>Sektorske strategije sa analizom troškova</i></p>	<p>Ocena = A: Strategije za sektore na koje otpada najmanje 75% primarnih rashoda, koje uključuju potpunu analizu tekućih i investicionih rashoda troškova postoje i generalno su usklađene sa fiskalnim prognozama. Ocena = B: Izjave o sektorskim strategijama sa potpunom analizom troškova postoje, generalno su usklađene sa fiskalnim prognozama, za sektore na koje otpada 25-75% primarnih rashoda. Ocena = C: Izjave o sektorskim strategijama postoje za nekoliko najvećih sektora, ali ne sadrže značajniju analizu troškova za sektore na koje otpada manje od 25% primarnih rashoda. ILI strategije sa analizom troškova pokrivaju više sektora ali nisu u skladu sa fiskalnim prognozama na zbirnom nivou. Ocena = D: Moguće je da su strategije za pojedine sektore izrađene, ali nijedna od njih ne sadrži dovoljno obuhvatnu analizu investicionih i tekućih rashoda.</p>
<p>(iv) <i>Veze između investicionih budžeta i prognoza budućih rashoda</i></p>	<p>Ocena = A: Izbor investicija je konsistentan i bazira se na odgovarajućim sektorskim strategijama i implikacijama na tekuće rashode u skladu sa raspodelom sredstava u sektoru i investicije su uključene u budžetske prognoze za sektor. Ocena = B: U većini slučajeva, izbor investicija bazira se na odgovarajućim sektorskim strategijama i implikacijama na tekuće rashode u skladu sa raspodelom sredstava u sektoru i investicije su uključene u budžetske prognoze za sektor. Ocena = C: Veliki broj odluka o investicijama je slabo povezan sa sektorskim strategijama i njihove</p>

	<p>implikacije na tekuće rashode uključene su u budžetske prognoze samo u nekim (važnijim) slučajevima.</p> <p>Ocena = D: Planiranje investicionih i tekućih rashoda u budžetu je nezavisan proces i ne dostavljaju se podaci o procenama tekućih troškova.</p>
<p>PU-13. Transparentnost obaveza i odgovornosti poreskih obveznika</p>	<p>Efektivna procena poreskih obaveza zavisi od uslova u pogledu kontrole u sistemu upravljanja prihodima u celini (videti PU-14), ali zavisi u velikoj meri i od direktnog učešća i saradnje sa poreskim obveznicima, odnosno fizičkim i pravnim licima iz privatnog sektora. Njihov doprinos u osiguranju poštovanja poreske politike u celini se podstiče i omogućava visokim stepenom transparentnosti poreskih obaveza, uključujući i jasne zakone i propise i administrativne procedure, pristup informacijama o ovim pitanjima i mogućnost ulaganja žalbi protiv administrativnih odluka o poreskim obavezama.</p> <p>Dobar sistem naplate poreza podstiče zakonitost i ograničava mogućnosti za pregovaranje o visini poreskih obaveza za pojedine slučajeve, budući da osigurava da poreski zakoni i propisi budu jasni i sveobuhvatni i ograničava diskrecione moći (posebno što se tiče odluka o proceni poreskih obaveza i oslobađanju od plaćanja poreza) vladinih organa koji su uključeni u taj proces, kao što su uprava javnih prihoda (UJP), ministarstvo finansija i agencija za promovisanje investicija.</p> <p>Treba primetiti da u sastavu UJP-a na nivou jedne zemlje može biti više organa, s tim da je primarna funkcija svakog od tih organa naplata prihoda (npr. Uprava javnih prihoda i Uprava carina). Svi ti organi treba da budu uključeni u procenu pokazatelja koji se odnose na prihode PU-13, PU-14 i PU-15, u zavisnosti od slučaja.</p> <p>Edukacija poreskih obveznika je važna da bi se omogućilo da poštuju procedure registracije, prijave i plaćanja. Stvarnim i potencijalnim poreskim obveznicima treba obezbediti jednostavan pristup sveobuhvatnim i ažurnim informacijama o zakonima, propisima i procedurama prilagođenim potrebama korisnika (npr. stavljanjem na vladin veb sajt, širenjem informacija na seminarima za poreske obveznike, distribucijom smernica/pamfleta i drugim merama za edukaciju poreskih obveznika). Potencijalni poreski obveznici takođe treba da budu obavešteni o svojim poreskim obavezama u okviru kampanja edukacije poreskih obveznika.</p> <p>Mogućnost da poreski obveznici ulažu žalbe protiv procene nadležne uprave prihoda podrazumeva postojanje efektivnih mehanizama za žalbe koji garantuje poreskim obveznicima fer tretman. Procena mehanizma za žalbe protiv odluka o poreskim obavezama treba da odražava <i>postojanje</i> takvog sistema</p>

<p>Dimenzije <i>(i) Jasnoća i sveobuhvatnost poreskih obaveza</i></p> <p><i>(ii) Dostupnost informacija o poreskim obavezama i administrativnim procedurama za poreske obveznike</i></p>	<p>u praksi, <i>nezavisnost sistema</i> u pogledu organizacione strukture, imenovanja i finansija, <i>moći</i> u pogledu sprovođenja odluka u sistemu, kao i <i>funkcionalnost sistema</i> u pogledu pristupa (broja i veličine slučajeva), efikasnosti (vremena potrebnog za procesiranje slučajeva) i pravičnosti (uravnoteženosti presuda).</p> <p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M2): (i) Jasnoća i sveobuhvatnost poreskih obaveza. (ii) Dostupnost informacija o poreskim obavezama i administrativnim procedurama za poreske obveznike. (iii) Postojanje i funkcionisanje mehanizma za žalbe protiv odluka o poreskim obavezama.</p> <p>Oцена i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M2) Oцена = A: Zakoni i procedure koji se odnose na sve važnije poreze su sveobuhvatni i jasni, a diskrecione moći uključenih vladinih organa su strogo ograničene. Oцена = B: Zakoni i procedure koji se odnose na najveći broj ali ne neophodni i na sve važnije poreze su sveobuhvatni i jasni, a diskrecione moći uključenih vladinih organa su relativno dobro ograničene Oцена = C: Zakoni i procedure koji se odnose na neke važnije poreze su sveobuhvatni i jasni, ali je pravičnost u sistemu dovedena u pitanje zbog značajnih diskrecionih moći uključenih vladinih organa. Oцена = D: Zakoni i procedure koji se odnose na značajne oblasti poreskog sistema nisu sveobuhvatni i jasni i/ili uključuju značajne elemente administrativnog diskrecionog odlučivanja u proceni poreskih obaveza.</p> <p>Oцена = A: Poreskim obveznicima je omogućen jednostavan pristup sveobuhvatnim i ažurnim informacijama o poreskim obavezama i administrativnim procedurama prilagođenim potrebama korisnika za sve najvažnije poreze i uprava prihoda to dopunjuje aktivnim kampanjama edukacije poreskih obveznika. Oцена = B: Poreskim obveznicima je omogućen jednostavan pristup sveobuhvatnim i ažurnim informacijama o poreskim obavezama i administrativnim procedurama prilagođenim potrebama korisnika za neke od najvažnijih poreza, dok su informacije o drugim porezima ograničene. Oцена = C: Poreskim obveznicima su dostupne određene informacije o poreskim obavezama i administrativnim procedurama, ali je korist od tih informacija ograničena jer se odnose samo ne neke poreze, nisu sveobuhvatne i/ili nisu ažurne. Oцена = D: Poreski obveznici imaju ozbiljno ograničen pristup najnovijim zakonima i propisima i smernicama za procedure.</p>
--	---

<p>(iii) <i>Postojanje i funkcionisanje mehanizma za žalbe protiv odluka o poreskim obavezama</i></p>	<p>Ocena = A: Sistem žalbi protiv odluka o poreskim obavezama koji se zasniva na transparentnim administrativnim procedurama i adekvatnim proverama i obračunima i koji se sprovodi preko nezavisnih institucionalnih struktura je u potpunosti uspostavljen i efektivno funkcioniše, pristup i pravičnost su zadovoljavajući, a odluke u sistemu se sprovede bez odlaganja.</p> <p>Ocena = B: Sistem žalbi protiv odluka o poreskim obavezama koji je u potpunosti uspostavljen i efektivno funkcioniše, s tim da je ili prerano da se može proceniti njegova ili treba rešiti neka pitanja koja se odnose na pristup, efikasnost, pravičnost ili efektivno sprovođenje odluka u sistemu.</p> <p>Ocena = C: Sistem žalbi protiv odluka o poreskim obavezama koji se zasniva na administrativnim procedurama je uspostavljen, ali ga je potrebno u značajnoj meri redizajnirati da bi bio pravičan, transparentan i efikasan.</p> <p>Ocena = D: Funkcionalan sistem žalbi protiv odluka o poreskim obavezama nije uspostavljen.</p>
<p>PU-14. Efektivnost mera za registraciju poreskih obveznika i procenu poreskih obaveza</p>	<p>Efektivnost procene poreskih obaveza procenjuje se na osnovu interakcije između poreskih obveznika koji podležu plaćanju poreza i tačne procene poreskih obaveza tih obveznika.</p> <p>Registraciju poreskih obveznika omogućavaju kontrolni mehanizmi koje uvodi uprava javnih prihoda (UJP). Održavanje baze podataka o poreskim obveznicima organizovane na principu jedinstvenih identifikacionih poreskih brojeva je važan element takvog sistema kontrole, ali je najefektivniji u kombinaciji sa drugim vladinim sistemima registracije koji uključuju elemente oporezivog prihoda i imovine (kao što je npr. izdavanje dozvola za rad, otvaranje bankovnih računa i računa penzionih fondova). Pored toga, UJP treba da osigura poštovanje zahteva za registraciju u okviru povremenih provera potencijalnih poreskih obveznika, npr. selektivnom fizičkom inspekcijom poslovnog i stambenog prostora.</p> <p>Osiguravanje poštovanja proceduralnih obaveza koje se odnose na registraciju poreskih obveznika i poreske prijave od strane poreskih obveznika obično se stimuliše kaznama koje mogu da variraju u zavisnosti od težine prekršaja. Efektivnost takvih kazni zavisi od toga da li je iznos kazni dovoljno visok da se može postići željeni efekat i da li se kazne izriču na konsistentan i pravičan način.</p> <p>Savremene UJP sve više se oslanjaju na samo-procenu i kao osnovnu aktivnost za poboljšanje plaćanja poreza i sprečavanje izbegavanja plaćanja poreza koriste ciljanu kontrolu poreskih obveznika za koje se smatra da predstavljaju rizik. Stalni problem ograničenih sredstava podrazumeva da proces selekcije u toku kontrole mora da bude unapređen do te mere da mogu da se odrede poreski obveznici i oporezive aktivnosti koji predstavljaju najveći rizik od izbegavanja obaveza. Pokazatelji rizika su</p>

<p>Dimenzije</p> <p>(i) <i>Kontrola u sistemu registracije poreskih obveznika.</i></p> <p>(ii) <i>Efektivnost kazni za nepoštovanje obaveza koje se odnose na registraciju i prijavu poreza</i></p>	<p>učestalost izmena poreskih prijavi i dodatne poreske obaveze procenjene na osnovu rezultata poreske kontrole. Prikupljanje i analiza informacija o izbegavanju poreskih obaveza i drugim rizicima su neophodni da bi se aktivnosti i resursi poreske kontrole mogli fokusirati na pojedine sektore i grupe poreskih obveznika gde postoji najveći rizik od gubitka prihoda. Ozbiljniji problemi koji se odnose na izbegavanje poreskih obaveza uključuju namerne pokušaje izbegavanja poreza i pronevere, koji mogu da uključuju i elemente dosluha sa predstavnicima UJP-a. Sposobnost UJP-a da otkrije, istraži i uspešno okonča krivične procedure za najveće slučajeve izbegavanja poreza i pronevere na redovnoj bazi je od najveće važnosti da se osigura da poreski obveznici poštuju svoje obaveze.</p> <p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M2):</p> <p>(i) Kontrola u sistemu registracije poreskih obveznika. (ii) Efektivnost kazni za nepoštovanje obaveza koje se odnose na registraciju i prijavu poreza. (iii) Planiranje i praćenje programa poreske kontrole i istrage u slučaju pronevera.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M2)</p> <p>Ocena = A: Poreski obveznici se registruju u kompletnom sistemu sa bazom podataka koji je povezan direktnim i sveobuhvatnim vezama sa drugim odgovarajućim vladinim sistemima za registraciju i regulativom u finansijskom sektoru.</p> <p>Ocena = B: Poreski obveznici se registruju u kompletnom sistemu sa bazom podataka koji je jednim delom povezan sa drugim odgovarajućim vladinim sistemima za registraciju i regulativom u finansijskom sektoru.</p> <p>Ocena = C: Poreski obveznici se registruju u sistemima sa bazama podataka za pojedine poreze, koji mogu ali i ne moraju biti konsistentno povezani. Veze sa drugim funkcijama registracije/izdavanja dozvola mogu biti slabe, ali se u tom slučaju dopunjene povremenom kontrolom potencijalnih poreskih obveznika.</p> <p>Ocena = D: Nema efektivne kontrole ili sistema za sprovođenje registracije poreskih obveznika.</p> <p>Ocena = A: Kazne za sve oblasti nepoštovanja obaveza su dovoljno visoke da destimulišu izbegavanje obaveza i konsistentno se primenjuju.</p> <p>Ocena = B: Kazne za nepoštovanja obaveza postoje za najvažnije oblasti, ali nisu uvek efektivne zbog toga što nisu uvek dovoljno visoke i/ili se ne sprovedu konsistentno.</p> <p>Ocena = C: Kazne za nepoštovanja obaveza generalno postoje, ali su neophodne značajne promene u pogledu strukture, visine ili sprovođenja kazni da bi mogle da imaju pravi efekat na poštovanje obaveza.</p>
--	--

<p>(iii) Planiranje i praćenje programa poreske kontrole i istrage u slučaju pronevera.</p>	<p>Ocena = D: Kazne za nepoštovanja obaveza generalno ne postoje ili nisu efektivne (tj. kazne su daleko preniske da bi mogle da postignu efekte ili se retko sprovede).</p> <p>Ocena = A: Poreska kontrola i istrage u slučaju pronevera vrše se i o njihovim rezultatima izveštava se u skladu sa sveobuhvatnim i dokumentovanim planom kontrole, sa jasnim kriterijumima za procenu rizika za sve najvažnije poreze za koje se primenjuje samo-procena.</p> <p>Ocena = B: Poreska kontrola i istrage u slučaju pronevera vrše se i o njihovim rezultatima izveštava se u skladu sa dokumentovanim planom kontrole, sa jasnim kriterijumima za procenu rizika za najmanje jednu važnu poresku oblast u kojoj se primenjuje samo-procena.</p> <p>Ocena = C: Postoji stalni program poreske kontrole i istrage u slučaju pronevera, ali programi kontrole nisu bazirani na jasnim kriterijumima za procenu rizika.</p> <p>Ocena = D: Poreska kontrola i istrage u slučaju pronevera vrše se na <i>ad hoc</i> bazi ili se uopšte ni ne vrše.</p>
<p>PU-15. Efektivnost naplate poreza</p>	<p>Dok akumulacija poreskih dugovanja može biti kritički faktor koji može dovesti u pitanje dobre rezultate u izvršenju budžeta, sposobnost naplate poreskih dugovanja povećava kredibilitet procesa procene poreskih obaveza i odražava jednak tretman svih poreskih obveznika, nezavisno od toga da li plaćaju porez doborovoljno ili se moraju strogo kontrolisati. Sam nivo docnji za poreske obaveze ne more u svakom slučaju biti u korelaciji sa efektivnošću sistema naplate poreza, budući da intenzivnije aktivnosti na proceni poreskih obaveza mogu značajno povećati docnje za poreske obaveze. Međutim, sposobnost UJP-a da naplati procenjeni porez je od kritičke važnosti, osim u slučaju da je ukupan nivo docnji neznan. Jedan deo napora na naplati dugovanja odnosi se na rešavanje sporova o poreskim dugovanjima. U nekim zemljama, osporene poreska dugovanja predstavljaju značajan deo ukupnih poreskih dugovanja i iz tog razloga moguće su velike razlike između bruto i neto dugovanja (sa i bez spornih dugovanja).</p> <p>Blagovremeni transferi naplate u Trezor su od najveće važnosti da bi se osiguralo da naplaćeni prihodi budu na raspolaganju Trezoru za potrošnju. To se može postići ili u sistemu u kojem bi poreski obveznici vršili uplate direktno na račune koje kontroliše Trezor (moguće račune u bankama) ili, u slučaju da je UJP ima sopstvene račune za naplatu, čestim transferima u punom iznosu sa tih računa na račune Trezora (pomenuti vremenski rokovi ne uključuju kašnjenja u bankarskom sistemu).</p> <p>Izveštavanje o procenjenim poreskim obavezama, naplati, dugovanjima i transferima u Trezor (i iz Trezora) na zbirnom nivou mora se vršiti na redovnoj bazi i mora se sravnjivati, u zavisnosti od potrebe, kako bi se osiguralo da sistem naplate funkcioniše kako treba, da se kontrolišu poreska</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</p> <p>(i) Stopa naplate bruto poreških dugovanja, odnosno procenat poreških dugovanja na početku fiskalne godine koji se naplati u toku fiskalne godine (prosek za poslednje dve fiskalne godine)</p> <p>(ii) Efektivnost transfera naplaćenih poreških prihoda u Trezor od strane uprave prihoda.</p> <p>(iii) Dinamika savrnjivanja kompletnih računa procene poreških obaveza, naplate, dugovanja i uplata u Trezoru.</p>	<p>dugovanja i da se fluktuiranja prihoda svedu na najmanju moguću meru.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) Prosečna stopa naplate dugovanja u prethodne dve fiskalne godine iznosila je 90% ili više ILI je ukupan nivo poreških dugovanja neznatan (tj. manje od 2% ukupne godišnje naplate).</p> <p>(ii) Svi poreški prihodi uplaćuju se direktno na račune koje kontroliše Trezor ili se transferi u Trezor vrše na dnevnoj bazi.</p> <p>(iii) Kompletno savrnjenje procenjenih poreških obaveza, naplate, dugovanja i transfera u Trezor vrši se najmanje jednom mesečno u roku od mesec dana po isteku meseca.</p> <p>B) (i) Prosečna stopa naplate dugovanja u prethodne dve fiskalne godine iznosila je 75-90% i ukupan nivo poreških dugovanja je značajan.</p> <p>(ii) Transferi poreških prihoda u Trezor vrše se najmanje sedmično.</p> <p>(iii) Kompletno savrnjenje procenjenih poreških obaveza, naplate, dugovanja i transfera u Trezor vrši se najmanje kvartalno u roku od šest nedelja po isteku kvartala.</p> <p>C) (i) Prosečna stopa naplate dugovanja u prethodne dve fiskalne godine iznosila je 60-75% i ukupan nivo poreških dugovanja je značajan.</p> <p>(ii) Transferi poreških prihoda u Trezor vrše se najmanje mesečno.</p> <p>(iii) Kompletno savrnjenje procenjenih poreških obaveza, naplate, dugovanja i transfera u Trezor vrši se najmanje godišnje u roku od tri meseca po isteku godine.</p> <p>D) (i) Prosečna stopa naplate dugovanja u prethodne dve fiskalne godine bio je ispod 60% i ukupan nivo poreških dugovanja je značajan (tj. preko 2% ukupne godišnje naplate).</p> <p>(ii) Transferi poreških prihoda u Trezor vrše se ređe nego mesečno.</p> <p>(iii) Kompletno savrnjenje procenjenih poreških obaveza, naplate, dugovanja i transfera u Trezor vrši se sa zakašnjenjem od više od 3 meseca.</p>
<p>PU-16. Predvidljivost dostupnosti sredstava za preuzimanje obaveza za rashode</p>	<p>Efektivno izvršenje budžeta, u skladu sa planovima rada, podrazumeva da direktni budžetski korisnici, tj. resorna ministarstva, sektori i agencije imaju na raspolaganju pouzdane informacije o dostupnosti sredstava u okviru kojih mogu stvarati rashode za tekuće i kapitalne inpute. Ovaj pokazatelj procenjuje u kojoj meri centralno ministarstvo finansija obezbeđuje pouzdane informacije o dostupnosti sredstava resornim ministarstvima, sektorima i agencijama koji su nadležni za administrativne (ili programske) glave (ili glasove) u budžetu centralne vlade i prema tome su i primarni korisnici informacija koje dostavlja ministarstvo finansija. Resorna ministarstva, sektori i agencije na koje se odnosi ovaj pokazatelj su isti oni na koje se odnosi pokazatelj PU-11.</p> <p>U nekim sistemima, ministarstvo finansija isplaćuje sredstva (ograničenja obaveza, odobrenja za</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1): (i) U kojoj meri se prognoziraju i prate</p>	<p>potrošnju ili transfere gotovinskih sredstava) u fazama u toku budžetske godine (mesečno, kvartalno, itd.). U drugim sistemima, usvajanjem godišnjeg zakona o budžetu daje se odobrenje za potrošnju u celom iznosu na početku godine, s tim da ministarstvo finansija (ili druga centralna agencija) može u praksi da nametne ministarstvima privremenu zabranu stvaranja novih obaveza (i plaćanja za iste) ukoliko dođe do problema sa likvidnošću. Da bi bila pouzdana, iznose sredstava koja se stavljaju na raspolaganje pojedinim organima za određeni period ne treba smanjivati u toku tog perioda.</p> <p>Predvidljivost dostupnosti sredstava za resorna ministarstva, sektore i agencije omogućava se efektivnim planiranjem, praćenjem i upravljanjem gotovinskih tokova u Trezoru, na bazi redovnih i pouzdanih projekcija priliva gotovinskih sredstava i najvažnijih, atipičnih odliva gotovine (kao što su troškovi održavanja izbora i diskrecione kapitalne investicije) koje su povezane sa izvršenjem budžeta i planovima za stvaranje obaveza za pojedina resorna ministarstva, sektore i agencije i u koje su ugrađena planirana godišnja zaduživanja da bi se osigurala adekvatna likvidnost u svakom momentu.</p> <p>Vlade će možda morati da vrše prilagođavanja odobrenih iznosa u toku godine zbog nepredviđenih događaja koji mogu uticati na prihode i/ili rashode. Uticaj na predvidljivost i na integritet prvobitno odobrenih sredstava u budžetu može se umanjiti tako što će se unapred definisati mehanizmi za prilagođavanja prioriteta u budžetu na sistematičan i transparentan način (npr. zaštita određenih glasova ili pozicija u budžetu koje se smatraju za najviše prioritete ili su recimo "povezani sa siromaštvom"). Za razliku od toga, prilagođavanja se mogu vršiti bez jasnih pravila/instrukcija ili se mogu vršiti neformalno (npr. privremenom zabranom stvaranja obaveza). I pored toga što se veliki deo prilagođavanja vrši na administrativnom nivou i ne utiče puno na strukturu ostvarenja rashoda na manje detaljnom zbirnom nivou budžetske klasifikacije, druge značajnije promene mogu izmeniti čitavu strukturu ostvarenja na zbirnom nivou administrativne, funkcionalne i ekonomske klasifikacije. Pravila koja se odnose na to u kojem slučaju zakonodavstvo treba da bude uključeno u takve izmene budžeta u toku godine procenjena su a okviru PU-27 i nisu obrađena u ovom delu.</p> <p>U ovom delu nije pomenuto ni poštovanje ograničenja za stvaranje obaveza i plaćanja od strane resornih ministarstava, sektora i agencija i obrađeno je u okviru pokazatelja PU-20 koji se odnosi na internu kontrolu.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1) A) (i) Prognoze gotovinskih tokova prave se za fiskalnu godinu i ažuriraju se mesečno na bazi stvarnih priliva i odliva gotovinskih sredstava.</p>
--	---

<p><i>gotovinski tokovi.</i> <i>(ii) Pouzdanost i horizont informacija o ograničenjima za stvaranje obaveza koje se u toku godine periodično dostavljaju resornim ministarstvima, sektorima i agencijama.</i> <i>(iii) Dinamika i transparentnost prilagođavanja odobrenih iznosa u budžetu, o kojima se odlučuje na nivoima iznad nivoa resornih ministarstva, sektora i agencija.</i></p>	<p>(ii) Resorna ministarstva, sektori i agencije su u stanju da planiraju i stvaraju rashode najmanje šest meseci unapred u skladu sa aproprijacijama u budžetu. (iii) Značajna prilagođavanja iznosa odobrenih u budžetu u toku godine vrše se najviše jednom ili dvaput godišnje i to na transparentan i predvidljiv način.</p> <p>B) (i) Prognoze gotovinskih tokova prave se za fiskalnu godinu i ažuriraju se kvartalno na bazi stvarnih priliva i odliva gotovinskih sredstava. (ii) Resorna ministarstva, sektori i agencije dobijaju pouzdane informacije o ograničenjima za stvaranje obaveza najmanje kvartalno i unapred. (iii) Značajna prilagođavanja iznosa odobrenih u budžetu u toku godine vrše se najviše jednom ili dvaput godišnje i to na relativno transparentan način.</p> <p>C) (i) Prognoze gotovinskih tokova prave se za fiskalnu godinu, ali se ne ažuriraju (ili se ažuriraju samo delimično i retko). (ii) Resorna ministarstva, sektori i agencije dobijaju pouzdane informacije jedan ili dva meseca unapred. (iii) Značajna prilagođavanja iznosa odobrenih u budžetu su česta, ali se vrše sa određenim stepenom transparentnosti.</p> <p>D) (i) Planiranje i praćenje gotovinskih tokova se ne vrši ili je izrazito lošeg kvaliteta. (ii) Resorna ministarstva, sektori i agencije dobijaju ograničenja za stvaranje obaveza za manje od mesec dana ILI uopšte ne dobijaju pouzdane procene o sredstvima dostupnim za stvaranje obaveza. (iii) Značajna prilagođavanja iznosa odobrenih u budžetu su česta i ne vrše se na transparentan način.</p>
<p>PU-17. Evidencija i upravljanje stanjem gotovine, dugom i garancijama</p>	<p>Upravljanje dugom, u smislu ugovaranja, servisiranja i otplate, i davanja vladinih garancija često su najvažniji elementi fiskalnog upravljanja u celini. Loše upravljanje dugom i garancijama može dovesti do nepotrebno visokih troškova servisiranja duga i može za rezultat imati visoke fiskalne rizike. Vođenje sistema podataka o dugu i redovno izveštavanje o najvažnijim karakteristikama portfelja duga i njegovom razvoju su od kritičke važnosti za osiguranje integriteta podataka i s tim povezanih koristi kao što su precizno planiranje servisiranja duga u budžetu, blagovremeno servisiranje i dobro planirano prenošenje duga u naredni period.</p> <p>Važan uslov koji treba ispuniti da bi se izbeglo prekomerno zaduživanje i troškovi kamata je to da se identifikuje i konsoliduje stanje gotovinskih sredstava na svim vladinim računima u bankama (uključujući i račune vanbudžetskih fondova i projektnih računa koje kontroliše vlada). Obračun i konsolidaciju bankarskih računa moguće je napraviti ukoliko postoji jedinstveni račun Trezora ili ukoliko su svi računi centralizovani. Da bi se omogućila redovna konsolidacija većeg broja bankarskih</p>

<p>Dimenzije</p> <p>(i) <i>Kvalitet evidencije i izveštavanja o podacima o dugu.</i></p> <p>(ii) <i>Stepen konsolidacije stanja na vladinim računima</i></p>	<p>računa koji nisu centralizovani, obično su neophodni aranžmani za blagovremen elektronski obračun i plaćanja u bankama u kojima drže vladine račune.</p> <p>Od kritičke važnosti za performanse na polju upravljanja dugom su i adekvatno evidentiranje i izveštavanje o izdatim vladinim garancijama i odobrenje svih garancija od strane jednog vladinog organa (npr. ministarstva finansija ili odbora za upravljanje dugom) na osnovu adekvatnih i transparentnih kriterijuma.</p> <p>Analiza održivosti duga obrađena je u delu o višegodišnjim perspektivama u PU-12, a praćenje obaveza po osnovu izdatih garancija obrađeno je u delu o nadzoru fiskalnog rizika u PU-9.</p> <p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M2):</p> <p>(i) Kvalitet evidencije i izveštavanja o podacima o dugu. (ii) Stepen konsolidacije stanja na vladinim računima (iii) Sistemi ugovaranja zajmova i izdavanja garancija.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M2)</p> <p>Ocena = A: Evidencija o domaćem i inostranom dugu je kompletna, ažurira se i sravnjuje na mesečnoj bazi sa podacima za koje se smatra da se visokog integriteta. Sveobuhvatno izveštaji o upravljanju i statistički izveštaji (obuhvataju servisiranje duga, stanje duga i operacije) izrađuju se najmanje kvartalno.</p> <p>Ocena = B: Evidencija o domaćem i inostranom dugu je kompletna, ažurira se i sravnjuje na kvartalnoj bazi. Sveobuhvatno izveštaji o upravljanju i statistički izveštaji (obuhvataju servisiranje duga, stanje duga i operacije) izrađuju se najmanje godišnje.</p> <p>Ocena = C: Evidencija o domaćem i inostranom dugu je kompletna, ažurira se i sravnjuje na godišnjoj bazi. Smatra se da su podaci dobrog kvaliteta, ali postoje određene praznine i problemi u pogledu sravnjenja. Izveštaji o servisiranju duga i o stanju duga izrađuju se samo povremeno ili je njihov sadržaj ograničen.</p> <p>Ocena = D: Evidencija o podacima o dugu je u velikoj meri nekompletna i netačna.</p> <p>Ocena = A: Stanja na svim računima se obračunavaju dnevno i konsoliduju.</p> <p>Ocena = B: Stanja na većini računa se obračunavaju i konsoliduju najmanje sedmično, ali neki vanbužetski fondovi nisu obuhvaćeni tim aranžmanom.</p> <p>Ocena = C: Stanja na većini vladinih računa obračunavaju se i konsoliduju najmanje mesečno, ali</p>
---	--

<p><i>platnoj listi.</i></p> <p><i>(ii) Blagovremenost izmena u evidenciji o zaposlenima i u platnoj listi.</i></p> <p><i>(iii) Interna kontrola izmena u evidenciji o zaposlenima i u platnoj listi.</i></p> <p><i>(iv) Postojanje revizije platnih listi s ciljem sagledavanja slabosti na polju kontrole i/ili fiktivnih zaposlenih.</i></p>	<p>generalno na vreme za isplatu plata sledećeg meseca. Retroaktivna prilagođavanja su retka (ukoliko postoje pouzdani podaci, pokazuju da su korekcije maksimalno 3% ukupnih isplaćenih plata).</p> <p>(iii) Nadležnost za vršenje izmena u evidenciji i platnoj listi je ograničena i svaka izmena je podložna reviziji.</p> <p>(iv) Postoji jak sistem godišnje revizije platne liste koji može da otkrije slabosti na polju kontrole i fiktivne zaposlene.</p> <p>B) (i) Baza podataka o zaposlenima i platna lista nisu direktno povezane, ali uz platnu listu je priložena kompletna prateća dokumentacija za sve izmene u evidenciji o zaposlenima svakog meseca i proverava se u odnosu na podatke o platnoj listi za prethodni mesec.</p> <p>(ii) U procesiranju izmena u evidenciji o zaposlenima i u platnoj listi dolazi do kašnjenja koja traju i do tri meseca, ali to se odnosi samo na mali broj izmena.. Povremeno se vrše retroaktivna prilagođavanja.</p> <p>(iii) Nadležnost i osnov za vršenje izmena u evidenciji i platnoj listi su jasno definisani.</p> <p>(iv) Revizije platne liste koja je obuhvatala sve organe centralne vlade izvršena je najmanje jednom u poslednje tri godine (u fazama ili u okviru jednokratne analize).</p> <p>C) (i) Moguće je da baza podataka o zaposlenima nije kompletna, ali se sravnjenja platne liste sa evidencijom o zaposlenima vrše najmanje na svakih šest meseci.</p> <p>(ii) U procesiranju izmena u evidenciji o zaposlenima i u platnoj listi dolazi do kašnjenja koja traju i do tri meseca, za najveći deo izmena, što za rezultat ima česta retroaktivna prilagođavanja.</p> <p>(iii) Kontrola postoji, ali nije adekvatna i ne može da osigura puni integritet podataka.</p> <p>(iv) Parcijalne revizije platne liste i analize zaposlenih urađeni u poslednje tri godine.</p> <p>D) (i) Integritet platne liste je ozbiljno ugrožen nepostojanjem evidencije o zaposlenima i baze podataka o zaposlenima ili nepostojanjem sravnjenja između te tri liste.</p> <p>(ii) U procesiranju izmena u evidenciji o zaposlenima i u platnoj listi često dolazi do značajnih kašnjenja koja traju više od tri meseca i zahtevaju značajna retroaktivna prilagođavanja.</p> <p>(iii) Kontrola izmena u evidenciji je neadekvatna i ostavlja prostora za greške u isplati.</p> <p>(iv) Revizija platne liste nije izvršena u poslednje tri godine.</p>
<p>PU-19. Nadmetanje, vrednost za novac i kontrola u oblasti nabavki</p>	<p>Značajan obim javne potrošnje vrši se u sistemu javnih nabavki. Funkcionalan sistem nabavki osigurava efektivno i efikasno korišćenje novca. Dokazano je da je javno nadmetanje za dodelu ugovora najbolji osnov za efikasnu nabavku inputa i postizanje najbolje vrednosti za novac u izvršenju programa i usluga od strane vlade. Ovaj pokazatelj koncentriše se na kvalitet i transparentnost regulatornog okvira za nabavke u pogledu javnog i fer nadmetanja kao najboljeg načina nabavke i definiše alternative javnog nadmetanja koje mogu biti prihvatljive u određenim, jasno definisanim</p>

<p>Dimenzije</p> <p>(i) <i>Sprovođenje javnog nadmetanja za dodelu ugovora čija vrednost premašuje propisanu maksimalnu vrednost na nacionalnom nivou za nabavke malog obima</i></p> <p>(ii) <i>Opravdanje za korišćenje manje konkurentnih načina nabavke</i></p>	<p>slučajevima ukoliko za to postoji opravdanje.</p> <p>Sistem nabavki ima koristi od ukupnog kontrolnog okruženja u sistemu UJP, uključujući internu kontrolu koju vrše implementacione agencije i eksternu kontrolu koju vrše nezavisni revizori, u skladu sa PU-20, PU-21, PU-22 i PU-26.</p> <p>Međutim, ono što je jedinstveno za proces javnih nabavki je direktno učešće predstavnika privatnog sektora, koji su, uz građane, strane koje si direktno zainteresovane za ishod procesa nabavke. U dobrom sistemu nabavki, učešće tih zainteresovanih strana koristi se kao deo sistema kontrole, uspostavljanjem jasno definisanog, regulisanog procesa koji omogućava ulaganje žalbi od strane privatnog sektora i blagovremeno odlučivanje o njihovim žalbama. Pristup procesu i informacijama o žalbama omogućava zainteresovanim strana da učestvuju u sistemu kontroli.</p> <p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M2):</p> <p>(i) Dokazi o sprovođenju javnog nadmetanja za dodelu ugovora čija vrednost premašuje propisanu maksimalnu vrednost na nacionalnom nivou za nabavke malog obima (procenat ukupnog broja dodeljenih ugovora čija vrednost premašuje maksimalnu vrednost);</p> <p>(ii) Stepen opravdanja za korišćenje manje konkurentnih načina nabavke;</p> <p>(iii) Postojanje i funkcionisanje mehanizama za žalbe protiv odluka o nabavkama.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M2)</p> <p>Ocena = A: Precizni podaci o načinu dodele javnih ugovora su dostupni i pokazuju da se više od 75% ugovora čija vrednost premašuje navedenu maksimalnu vrednost dodeljuju na bazi javnog nadmetanja.</p> <p>Ocena = B: Dostupni podaci o dodeli javnih ugovora pokazuju da se više od 50% ali manje od 75% ugovora čija vrednost premašuje navedenu maksimalnu vrednost dodeljuju na bazi javnog nadmetanja, s tim da podaci mogu biti neprecizni.</p> <p>Ocena = C: Dostupni podaci o dodeli javnih ugovora pokazuju da se manje od 50% ugovora čija vrednost premašuje navedenu maksimalnu vrednost dodeljuju na bazi javnog nadmetanja, s tim da podaci mogu biti neprecizni.</p> <p>Ocena = D: Ne postoje dovoljni podaci na osnovu kojih bi se mogao proceniti način dodele javnih ugovora ILI dostupni podaci pokazuju da je korišćenje javnih nadmetanja ograničeno.</p> <p>Ocena = A: U slučaju da se koriste drugi manje konkurentni načini, imaju opravdanje u skladu sa jasno definisanim regulatornim zahtevima.</p>
---	---

<p>(iii) <i>Postojanje i funkcionisanje mehanizama za žalbe protiv odluka o nabavkama.</i></p>	<p>Ocena = B: U slučaju da se koriste drugi manje konkurentni načini, imaju opravdanje u skladu sa regulatornim zahtevima</p> <p>Ocena = C: Opravdanje za korišćenje manje konkurentnih načina je slabo ili ne postoji.</p> <p>Ocena = D: Regulatorni zahtevi ne propisuju dovoljno jasno da je javno nadmetanje preporučeni način nabavke.</p> <p>Ocena = A: Proces (definisano u zakonu) ulaganja žalbi i blagovremenog odlučivanja o žalbama protiv odluka o nabavkama je funkcionalan i podleže nadzoru od strane nezavisnog tela, s tim da su podaci o rešenjima žalbi stavljeni na raspolaganje javnosti.</p> <p>Ocena = B: Proces (definisano u zakonu) ulaganja i rešavanja žalbi protiv odluka o nabavkama je funkcionalan, ali ne postoji mogućnost da se odluke o žalbama upućuju na višu nezavisnu instancu.</p> <p>Ocena = C: Proces (definisano u zakonu) ulaganja i rešavanja žalbi protiv odluka o nabavkama postoji, ali je loše osmišljen i ne funkcionira na način koji može da obezbedi blagovremeno rešavanje žalbi.</p> <p>Ocena = D: Nije definisan proces koji bi omogućio ulaganje i rešavanje žalbi koje se odnose na realizaciju procesa nabavki.</p>
<p>PU-20. Efektivnost interne kontrole rashoda koji se ne odnose na plate</p> <p><i>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</i></p>	<p>Da bi bio efektivan sistem interne kontrole treba (a) da bude relevantan (tj. baziran na proceni rizika i kontrole koja je neophodna za upravljanje tim rizicima), (b) da obuhvata kompletan i isplativ paket kontrola (za kontrolu poštovanja pravila za nabavku i drugih procesa koji se odnose na rashode, prevencije i otkrivanja grešaka i pronevera, zaštite informacija i sredstava i kvaliteta i blagovremenosti računovodstva i izveštavanja), (c) da bude razumljiv i da se poštuje, i (d) da se zaobilazi samo u vanrednim slučajevima. Dokazi o efektivnosti sistema interne kontrole treba daju vladina finansijska kontrola, redovne interne i eksterne revizije ili drugi vidovi kontrole koje sprovodi uprava. Jedna vrsta informacija mogle bi biti informacije o stopi grešaka i odbijanja u redovnim finansijskim procedurama.</p> <p>Drugi pokazatelji u ovom paketu odnose se na kontrolu upravljanja dugom, upravljanja platnom listom i upravljanja akontacijama. Ovaj pokazatelj, prema tome, odnosi se samo na kontrolu obaveza na strani rashoda i plaćanja za robu i usluge, zarade radnika koji nisu u stalnom radnom odnosu i diskrecione naknade za zaposlene. Efektivnost kontrole upravljanja dugom izdvojena je kao posebna dimenzija ovog pokazatelja zbog značaja takve kontrole da se osigura da vladine obaveze za plaćanja budu u okviru projektovanih ograničenja dostupnih gotovinskih sredstava i na taj način izbegne stvaranje docij na strani rashoda (videti pokazatelj PU-4).</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) Sveobuhvatna kontrola stvaranja obaveza na strani rashoda postoji i efektivno ograničava</p>

<p>(i) Efektivnost kontrole stvaranja obaveza na strani rashoda.</p> <p>(ii) Sveobuhvatnost, relevantnost i razumevanje ostalih pravila/procedura za internu kontrolu.</p> <p>(iii) Stepen poštovanja pravila za procesiranje i evidenciju transakcija.</p>	<p>stvaranje obaveza u odnosu na stvarno dostupna sredstva i sredstva odobrena u budžetu (ili rebalansu).</p> <p>(ii) Ostala pravila/procedure za internu kontrolu su relevantna i obuhvataju kompletan i generalno isplativ paket kontrola, koje su generalno razumljive.</p> <p>(iii) Stepen poštovanja pravila je izuzetno visok i zloupotreba skraćenih i vanrednih procedura je neznatna.</p> <p>B) (i) Kontrola stvaranja obaveza na strani rashoda postoji i efektivno ograničava stvaranje obaveza u odnosu na stvarno dostupna sredstva i sredstva odobrena u budžetu za većinu vrsta rashoda, uz izuzetak manjih oblasti.</p> <p>(ii) Ostala pravila/procedure za internu kontrolu obuhvataju kompletan paket kontrola, koje su generalno razumljive, ali moguće je da u nekim oblastima ima previše pravila/procedura (tj. duplikacija odobrenja) i da dovode do neefikasnosti u radu zaposlenih i nepotrebnih kašnjenja.</p> <p>(iii) Stepen poštovanja pravila je prilično visok, ali se skraćene i vanredne procedure povremeno koriste bez adekvatnog opravdanja.</p> <p>C) (i) Kontrola stvaranja obaveza na strani rashoda postoji i delimično je efektivna, ali moguće je da ne obuhvata sve rashode ili da se povremeno zloupotrebljava.</p> <p>(ii) Ostala pravila/procedure za internu kontrolu obuhvataju osnovni paket pravila za procesiranje i evidenciju transakcija, koje razumeju oni koji su direktno uključeni u njihovu primenu. Moguće je da su neka pravila/procedure nepotrebni, a kontrola može biti neadekvatna u nekim manje važnim oblastima.</p> <p>(iii) Pravila se poštuju u velikoj većini transakcija značajnu je prilično visok, s tim da korišćenje skraćenih i vanrednih procedura koriste bez adekvatnog opravdanja predstavlja ozbiljan problem.</p> <p>D) (i) Sistemi kontrole stvaranja obaveza su generalno neadekvatno ILI se redovno zloupotrebljavaju.</p> <p>(ii) Jasna, sveobuhvatna pravila/procedure za kontrolu u drugim važnim oblastima ne postoje.</p> <p>(iii) Osnovni paket pravila se poštuje i to je redovna i raširena pojava usled kršenja pravila ili redovnog korišćenja skraćenih i vanrednih procedura.</p>
<p>PU-21. Efektivnost interne revizije</p>	<p>Uprava mora da dobija redovne i adekvatne povratne informacije o performansama sistema interne kontrole, kroz funkciju interne revizije (ili ekvivalentnu funkciju praćenja sistema). Takva funkcija treba da zadovoljava međunarodne standarde kao što je ISPPIA⁶, u pogledu (a) odgovarajuće strukture i posebno u pogledu profesionalne nezavisnosti, (b) dovoljno širokih ovlašćenja, pristupa informacijama i moći u pogledu izveštavanja, (c) korišćenja metoda profesionalne revizije, uključujući tehnike za procenu rizika. Ta funkcija treba da se koncentriše ne izveštavanje o značajnim sistemskim</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</p> <p>(i) Obuhvat i kvalitet funkcije interne revizije.</p> <p>(ii) Dinamika i distribucija izveštaja.</p> <p>(iii) Stepen reakcije uprave na nalaze revizije</p>	<p>pitanjima koja se odnose na: pouzdanost i integritet finansijskih i operativnih informacija; efektivnost i efikasnost rada; zaštitu sredstava; i usklađenost sa zakonima, propisima i ugovorima. Funkcije interne revizije u nekim zemljama obuhvataju samo prethodnu reviziju transakcija, koja se ovde smatra za deo sistema interne kontrole i prema tome procenjuje se kao deo pokazatelja PU-20.</p> <p>Konkretni dokazi efektivne funkcije interne revizije (ili praćenja sistema) uključivali bi i fokus na oblasti visokog rizika, korišćenje izveštaja interne revizije od strane vrhovne institucije za reviziju i preduzimanje mera od strane uprave u vezi sa nalazima revizije. Ovo poslednje je od kritičke važnosti budući da izostajanje mera koje nalažu nalazi revizije u potpunosti podriiva razloge za postojanje funkcije interne revizije.</p> <p>Funkciju interne revizije može vršiti organizacija koja je nadležna za sve organe centralne vlade (kao što je to vladina generalna inspekcija ili generalna finansijska inspekcija) ili može biti u vidu posebnih funkcija revizije za pojedine vladine organe. Ukupna efektivnost svih takvih revizorskih organizacija je osnova za ovaj pokazatelj.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) Interna revizija funkcioniše i obuhvata sve organe centralne vlade i generalno zadovoljava profesionalne standarde. Koncentriše se na sistemski pitanja (najmanje 50% radnog vremena zaposlenih).</p> <p>(ii) Izveštaji se izrađuju u skladu sa fiksnim rokovima i distribuiraju se organu koji je bio predmet revizije, ministru finansija i vrhovnoj instituciji za reviziju.</p> <p>(iii) Mere koje uprava preduzima na osnovu nalaza revizije su blagovremene i sveobuhvatne u svim organima centralne vlade.</p> <p>B) (i) Interna revizija funkcioniše i obuhvata većinu organa centralne vlade (mereno iznosima prihoda/rashoda) i uglavnom zadovoljava profesionalne standarde. Koncentriše se na sistemski pitanja (najmanje 50% radnog vremena zaposlenih).</p> <p>(ii) Izveštaji se izrađuju redovno za najveći broj organa koji su predmet revizije i distribuiraju se organu koji je bio predmet revizije, ministru finansija i vrhovnoj instituciji za reviziju.</p> <p>(iii) Većina uprava (ali ne i sve) preduzimaju blagovremene i sveobuhvatne mere.</p> <p>C) (i) Funkcija postoji barem u najvažnijim organima centralne vlade i vrši se kontrola nekih sistema (najmanje 20% radnog vremena zaposlenih), ali ne zadovoljava profesionalne standarde.</p> <p>(ii) Izveštaji se izrađuju redovno za najveći broj vladinih organa, ali je moguće da se ne dostavljaju ministru finansija i vrhovnoj instituciji za reviziju.</p>
--	---

	<p>(iii) Priličan deo mera preduzima se od strane većine uprava u pogledu važnijih pitanja ali često sa kašnjenjem.</p> <p>D) (i) Interna revizija koje se koncentriše na praćenje sistema je nedovoljna ili uopšte ne postoji. (ii) Izveštaji se ili ne izrađuju ili se izrađuju prilično neredovno. (iii) Preporuke interne revizije se obično ignorišu (uz određene izuzetke).</p>
<p>PU-22. Blagovremenost i redovnost sravnjenja računa</p> <p><i>Dimenzije</i> (i) Redovnost bankarskih sravnjenja</p> <p>(ii) Redovnost sravnjenja i obračuna</p>	<p>Pouzdanost izveštavanje o finansijskim informacijama podrazumeva stalno proveravanje i verifikaciju praksi izveštavanja koje primenjuju računovođe i to predstavlja važan deo interne kontrole i osnovu za kvalitetne informacije za potrebe upravljanja i eksternih izveštaja. Blagovremeno i često sravnjenje podataka iz različitih izvora je od najveće važnosti za pouzdanost podataka. Dva najvažnija vida sravnjenja su: (i) sravnjenje računovodstvenih podataka iz vladinih knjiga sa podacima o stanju na vladinim bankovnim računima u centralnoj banci i poslovnim bankama, tako da ne ostane značajnijih razlika koje nisu objašnjene; i (ii) sravnjenje i obračun stanja na privremenim računima i akontacija, tj. izvršenih gotovinskih uplata za koje rashodi još uvek nisu prikazani. Akontacije bi uključivale akontacije za putovanja i poslovne troškove, ali ne i transfere planirane u budžetu za autonomne agencije i PN vlade koji kad se izvrše spadaju u kategoriju rashoda, čak i u slučaju da se očekuje da izveštavanje o bilo kojem namenskom delu transfera vrši periodično.</p> <p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M2): (i) Redovnost bankarskih sravnjenja (ii) Redovnost sravnjenja i obračuna privremenih računa i akontacija</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M2) Ocena = A: Bankarska sravnjenja svih bankarskih računa centralne vlade vrši se najmanje mesečno na zbirnom nivou i na detaljnijim nivoima, najčešće u roku od 4 nedelje po isteku perioda. Ocena = B: Bankarska sravnjenja svih bankarskih računa kojima upravlja Trezor vrši se najmanje mesečno, najčešće u roku od 4 nedelje po isteku perioda. Ocena = C: Bankarska sravnjenja svih bankarskih računa kojima upravlja Trezor vrši se najmanje kvartalno, obično u roku od 8 nedelja po isteku kvartala. Ocena = D: Bankarska sravnjenja svih bankarskih računa kojima upravlja Trezor vrši se ređe nego kvartalno ILL sa zakašnjenjima od nekoliko meseci.</p> <p>Ocena = A: Sravnjenje i obračun stanja na privremenim računima i akontacija vrši se najmanje</p>

<p><i>privremenih računa i akontacija</i></p>	<p>mesečno, u roku od mesec dana po isteku perioda, s tim da se samo u malom broju slučajeva stanje prenosi u naredni period. Ocena = B: Sravnjenje i obračun stanja na privremenim računima i akontacija vrši se najmanje godišnje, u roku od dva meseca po isteku perioda. Stanje na nekim računima nije uravnoteženo i prenosi se u naredni period. Ocena = C: Sravnjenje i obračun stanja na privremenim računima i akontacija generalno se vrši na godišnjoj bazi, u roku od dva meseca po isteku godine, ali na velikom broju računima stanje nije uravnoteženo i prenosi se u naredni period se u naredni period. Ocena = D: Sravnjenje i obračun stanja na privremenim računima i akontacija vrši se ili na godišnjoj bazi sa više od dva meseca kašnjenja ILI ređe.</p>
<p>PU-23. Dostupnost informacija o sredstvima koja primaju jedinice koje pružaju usluge</p>	<p>Do problema često dolazi u jedinicama pružiocima usluga na prvoj liniji koje pružaju usluge na nivou lokalnih zajednica (kao što su škole i domovi zdravlja) u pogledu dobijanju sredstava koja su im namenjena, u vidu transfera, dostavljanja materijala u robi (npr. lekova i udžbenika) ili obezbeđenjem sredstava za angažovano osoblje i zaposlene na platnoj listi. Moguće je da iznos namenjenih sredstava ne bude jasno definisan u budžetskoj dokumentaciji, već je verovatno sadržan u procenama internog budžeta resornog ministarstva. Jedinice koje pružaju usluge na prvoj liniji, budući da su krajnji korisnici u lancu raspodele sredstava, mogle bi da budu najviše pogođene u slučaju da ukupni prihodi budu ostvareni ispod plana u budžetu ili u slučaju da organizacione jedinice na višem nivou odluče da preusmere sredstva za druge (npr. administrativne) namene. Može doći do značajnih kašnjenja transfera sredstava krajnjim jedinicama nezavisno od toga da li se radi o gotovinskim transferima ili o robi. Praćenje takvih informacija je od ključne važnosti da bi se moglo odrediti da li sistemi UJP efektivno podržavaju pružanje usluga na prvoj liniji.</p> <p>Informacije o sredstvima koja primaju jedinice koje pružaju usluge često nisu dostupne. Računovodstveni sistem, ako je dovoljno sveobuhvatan, pouzdan i blagovremen, trebalo bi da bude u stanju da obezbedi te informacije, ali informacije o rashodima na terenu su često nepotpune i nepouzdanе i protok informacija je otežan time što se na različitim nivoima vlade koriste različiti sistemi koji nisu povezani (najveći broj jedinica koje pružaju primarne usluge obično su u nadležnosti vlada na pod-nacionalnom nivou). Mogu se uspostaviti i sistemi za redovno prikupljanje podataka, pored računovodstvenih sistema (tj. statističkih sistema), u kojima mogu da se prikupljaju i neke relevantne informacije, uz ostale informacije o pružanju usluga. Analize praćenja javnih rashoda, inspekcije, revizije (koje vrše interni ili eksterni revizori) ili druge <i>ad hoc</i> procene mogu predstavljati alternativne izvore informacija.</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1): <i>(i) Prikupljanje i procesiranje informacija da bi se pokazalo kolika sredstva (u gotovini ili u robi) su u stvarnosti prenesena najvažnijim jedinicama koje pružaju usluge na prvoj liniji (sa fokusom na škole i domove zdravlja) u odnosu na ukupna sredstva koja su stavljena na raspolaganje sektoru (sektorima), nezavisno od toga koji nivo vlade je odgovoran za rad i finansiranje tih jedinica.</i></p>	<p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) Sistemi za redovno prikupljanje podataka ili računovodstveni sistemi obezbeđuju pouzdane informacije o svim vrstama primljenih sredstava u gotovini i u robi po osnovnim školama i po domovima zdravlja na teritoriji cele zemlje. Podaci se kompajliraju u izveštaje najmanje jednom godišnje.</p> <p>B) (i) Sistemi za redovno prikupljanje podataka ili računovodstveni sistemi obezbeđuju pouzdane informacije o svim vrstama sredstava u gotovini i u robi koja primaju i osnovne škole i domovi zdravlja u najvećem delu zemlje, s tim da se podaci se kompajliraju u izveštaje najmanje jednom godišnje; ILI posebne analize sprovedene u poslednje 3 godine pokazuju primljeni nivo sredstava u gotovini i u robi po osnovnim školama i po domovima zdravlja u najvećem delu zemlje (uključujući i reprezentativni uzorak).</p> <p>C) (i) Posebne analize sprovedene u poslednje 3 godine pokazuju primljeni nivo sredstava u gotovini i u robi ili po osnovnim školama ili po domovima zdravlja u značajnom delu zemlje ILI po jedinicama koje pružaju primarne usluge na nivou lokalnih zajednica još u nekoliko drugih sektora.</p> <p>D) (i) Sveobuhvatni podaci o sredstvima koja primaju jedinice koje pružaju usluge u najvažnijim sektorima nisu prikupljeni i procesirani u poslednje 3 godine.</p>
<p>PU-24. Kvalitet i blagovremenost budžetskih izveštaja u toku godine</p>	<p>Sposobnost da se budžet izvrši "po planu" zahteva blagovremene i redovne informacije o izvršenju budžeta koje treba da budu dostupne i ministarstvu finansija (i Kabinetu), kako bi mogli da prate performanse i ukoliko je potrebno odrede nove mere za vraćanje budžeta u planirane okvire, i resornim ministarstvima, sektorima i agencijama kako bi mogli da upravljaju poslovima u svojoj nadležnosti. Ovaj pokazatelj koncentriše se na sposobnost izrade sveobuhvatnih izveštaja u sistemu računovodstva o svim aspektima budžeta (tj. kratki izveštaji o isplati sredstava resornim ministarstvima, sektorima i agencijama nisu dovoljni). Za praćenje realizacije budžeta i upotrebe sredstava iz budžeta, važno je da se rashodi obuhvata i u fazi obaveza i u fazi plaćanja. Treba da bude obuhvaćeno i računovodstvo za rashode iz sredstava transfera za decentralizovane jedinice unutar centralne vlade (kao što su pokrajinske vlasti).</p> <p>Podela odgovornosti za pripremu izveštaja između ministarstva finansija i resornih ministarstava zavisiće od vrste sistema računovodstva i plaćanja koji se koristi. Uloga ministarstava finansija može se svoditi samo na konsolidaciju izveštaja koja dostavljaju resorna ministarstva (i u zavisnosti od slučaja, decentralizovane jedinice) na osnovu svoje računovodstvene dokumentacije; i drugim slučajevima ministarstvo finansija može vršiti unos podataka i obračun transakcija i u tom slučaju uloga resornih ministarstava je ograničena možda samo na savravanje podataka kojima raspolaže</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1): <i>(i) Step en obuhvata i kompatibilnosti izveštaja sa proračunima u budžetu</i> <i>(ii) Blagovremenost objavljivanja izveštaja</i> <i>(iii) Kvalitet informacija</i></p>	<p>ministarstvo finansija sa njihovim računima; treća opcija je da ministarstvo finansija izrađuje izveštaje na osnovu integrisanih, kompjuterizovanih sistema računovodstva. Važan uslov je da podaci moraju biti u dovoljnoj meri precizni da bi ih imali stvarnu upotrebnu vrednost za sve strane.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) Klasifikacija podataka omogućava direktno upoređivanje sa prvobitnim budžetom. Informacije obuhvataju sve stavke proračuna u budžetu. Rashodi su obuhvaćeni i u fazi obaveza i u fazi plaćanja. (ii) Izveštaji se izrađuju kvartalno ili češće i objavljuju u roku od 4 nedelje po isteku perioda. (iii) Nema značajnih nedostataka u pogledu preciznosti podataka.</p> <p>B) (i) Klasifikacija omogućava upoređivanje sa budžetom ali samo na zbirnim nivoima. Rashodi su obuhvaćeni i u fazi obaveza i u fazi plaćanja. (ii) Izveštaji se izrađuju kvartalno i objavljuju u roku od 6 nedelja po isteku kvartala. (iii) Postoje određeni nedostaci u pogledu preciznosti podataka, ali su problemi u vezi podataka generalno naglašeni u izveštajima i ne dovode u pitanje konzistentnost/korisnost svih podataka.</p> <p>C) (i) Upoređivanje sa budžetom je moguće samo na nivou glavnih administrativnih naslova. Rashodi su obuhvaćeni ili u fazi obaveza ili u fazi plaćanja (a ne u obe faze). (ii) Izveštaji se izrađuju kvartalno (moguće ne i za prvi kvartal) i objavljuju u roku od 8 nedelja po isteku kvartala. (iii) Postoje određeni nedostaci u pogledu preciznosti podataka, koji nisu uvek naglašeni u izveštajima, ali to ne smanjuje fundamentalno njihovu upotrebnu vrednost.</p> <p>D) (i) Upoređivanje sa budžetom možda nije moguće ni na nivou svih glavnih administrativnih naslova. (ii) Kvartalni izveštaji se ili ne izrađuju ili se često objavljuju više od 8 nedelja po isteku kvartala. (iii) Podaci su previše neprecizni i nemaju pravu upotrebnu vrednost.</p>
<p>PU-25. Kvalitet i blagovremenost godišnjih finansijskih izveštaja</p>	<p>Konsolidovani godišnji finansijski izveštaji (za zemlje sa francuskim sistemom: "le loi de reglement" koje podržavaju "les comptes de gestion" ili "CGAF") su od kritičke važnosti za transparentnost u sistemu UJP. Da bi bili potpuni, moraju da budu bazirani na podacima za sva ministarstva, nezavisne sektore i decentralizovane jedinice. Pored toga, sposobnost izrađivanja godišnjih finansijskih izveštaja blagovremeno je ključni pokazatelj funkcionisanja sistema računovodstva i kvaliteta evidencije koja se vode. U nekim sistemima, pojedina ministarstva, sektori i decentralizovane jedinice dostavljaju finansijske izveštaje koji zatim konsoliduje ministarstvo finansija. U više centralizovanim sistemima, sve informacije za izveštaje ima ministarstvo finansija. Potvrđivanje finansijskih izveštaja u vidu</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</p> <p>(i) Potpunost finansijskih izveštaja</p> <p>(ii) Blagovremenost dostavljanja finansijskih izveštaja</p> <p>(iii) Računovodstveni standardi koji se primenjuju</p>	<p>sertifikacije od strane eksterne revizije obuhvaćeno je u okviru pokazatelja PU-9.</p> <p>Da bi bili korisni i da bi povećali transparentnost, finansijski izveštaji moraju da budu razumljivi za one koji ih čitaju i transakcije, sredstva i obaveze na transparentan i konzistentan način. Neke zemlje imaju sopstvene standarde za finansijsko izveštavanje u javnom sektoru, koje propisuje vlada ili drugo nadležno telo. Da bi bili generalno prihvatljiviji, takvi nacionalni standardi obično se usklađuju sa međunarodnim standardima kao što su Računovodstveni standardi za javni sektor Međunarodnog saveza računovođa (IPSAS), od kojih su neki primenjivi u zemljama koje koriste obračunsko računovodstvo, a drugi se odnose na sisteme bazirane na gotovinskom računovodstvu.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) Konsolidovani vladin izveštaj izrađuje se na godišnjoj bazi i sadrži potpune informacije o transakcijama, rashodima i finansijskim sredstvima/obavezama.</p> <p>(ii) Izveštaj se dostavlja za potrebe eksterne revizije u roku od 6 meseci po isteku fiskalne godine.</p> <p>(iii) Za sve izveštaje primenjuju se IPSAS standardi ili odgovarajući nacionalni standardi.</p> <p>B) (i) Konsolidovani vladin izveštaj izrađuje se na godišnjoj bazi. Izveštaj sadrži, uz mali broj izuzetaka, potpune informacije o transakcijama, rashodima i finansijskim sredstvima/obavezama.</p> <p>(ii) Konsolidovani vladin izveštaj dostavlja se za potrebe eksterne revizije u roku od 10 meseci po isteku fiskalne godine.</p> <p>(iii) Primenjuju se IPSAS standardi ili odgovarajući nacionalni standardi.</p> <p>C) (i) Konsolidovani vladin izveštaj izrađuje se na godišnjoj bazi. Informacije o prihodima, rashodima i stanjima na bankarskim računima možda nisu uvek potpune, ali praznine nisu značajne.</p> <p>(ii) Konsolidovani vladin izveštaj dostavlja se za potrebe eksterne revizije u roku od 15 meseci po isteku fiskalne godine.</p> <p>(iii) Izveštaji se izrađuju u konzistentnom formatu, uz određeni stepen obelodanjivanja računovodstvenih standarda.</p> <p>C) (i) Konsolidovani vladin izveštaj izrađuje se na godišnjoj bazi. Informacije o prihodima, rashodima i stanjima na bankarskim računima možda nisu uvek potpune, ali praznine nisu značajne.</p> <p>(ii) Konsolidovani vladin izveštaj dostavlja se za potrebe eksterne revizije u roku od 15 meseci po isteku fiskalne godine.</p> <p>(iii) Izveštaji se izrađuju u konzistentnom formatu u dužem periodu, uz određeni stepen obelodanjivanja računovodstvenih standarda.</p> <p>D) (i) Konsolidovani vladin izveštaj se ne izrađuje na godišnjoj bazi ILI u finansijskim izveštajima nedostaju osnovne informacije ILI finansijski računi su previše lošeg kvaliteta i ne omogućavaju</p>
--	--

	<p>reviziju.</p> <p>(ii) Godišnji izveštaji se izrađuju, ali se generalno ne dostavljaju na eksternu reviziju u roku od 15 meseci po isteku fiskalne godine.</p> <p>(iii) Izveštaji se ne izrađuju u konzistentnom formatu u dužem periodu ili se računovodstveni standardi ne obelodanjuju.</p>
<p>PU-26. Obim i priroda revizije i preduzimanje mera u skladu sa preporukama revizije</p>	<p>Visok kvalitet eksterne revizije je osnovni preduslov za transparentnost upotrebe javnih sredstava. Ključni elementi kvaliteta same eksterne revizije su obim/obuhvat revizije, poštovanje odgovarajućih standarda za reviziju uključujući nezavisnost institucije koja vrši eksternu reviziju (u skladu sa INTOSAI i IFAC/IAASB), fokus na značajnim i sistemskim pitanjima u pogledu UJP i izveštaja o UJP i sveobuhvatna finansijska revizija koja obuhvata pouzdanost finansijskih izveštaja, redovnost transakcija i funkcionisanje sistema interne kontrole i nabavki. Uključivanje nekih od aspekata revizije poslovanja (kao što je npr. vrednost za novac u najvećim ugovorima za infrastrukturu) je nešto što se takođe očekuje od visoko kvalitetne funkcije revizije.</p> <p>Obim ovlašćenja revizije treba da obuhvata vanbudžetske fondove i nezavisne agencije. Reviziju ovih poslednji ne mora uvek da vrši vrhovna institucija za reviziju (SAI), budući da se može predvideti i korišćenje drugih revizorskih institucija. Obim ukazuje na to koji organi i izvori sredstava su obuhvaćeni revizijom u datoj godini. U slučaju da su kapaciteti vrhovne institucije za reviziju ograničeni, vrhovna institucija za reviziju može da planira program revizije u skladu sa zakonskim obavezama u pogledu revizije na višegodišnjoj bazi kako bi se osiguralo da se najvažniji organi i funkcije ili organi i funkcije koji predstavljaju najveći rizik obuhvate godišnjom revizijom, a da se revizija drugih organa i funkcija možda vrši ređe.</p> <p>I pored toga što sam proces zavisi u određenoj meri od sistema vlade, generalno, od izvršnih organa (pojedinih organa koji su predmet revizije i/ili ministarstva finansija) očekuju se sa preduzmu mere koje nalažu nalazi revizije za ispravljanje neregularnosti i slabosti u sistemu na koje ukaže revizija. Dokazi o efektivnom sprovođenju mera koje nalažu nalazi revizije uključuju zvaničnu pismeni komentar izvršnog organa ili organa koji je predmet revizije u pogledu nalaza revizije u kojem će se naznačiti na koji način će utvrđene neregularnosti biti ispravljene ili su već ispravljene. Izveštaj revizije za narednu godinu može sadržati dokaze o sprovođenju u formi sažetka u kojem će se opisati mere koje je organ koji je predmet revizije preduzeo na rešavanju pitanja na koja je ukazala revizija i sprovođenju preporuka revizije.</p>
<p><i>Dimenzije koje će se procenjivati</i></p>	<p><i>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</i></p>

<p>(Metod ocenjivanja MI): <i>(i) Obim/priroda izvršene revizije (uključujući poštovanje standarda za reviziju).</i> <i>(ii) Blagovremenost dostavljanja izveštaja revizije zakonodavnom telu.</i> <i>(iii) Dokazi o preduzimanju mera u skladu sa preporukama revizije</i></p>	<p>A) (i) Svi organi centralne vlade obuhvaćeni su godišnjom revizijom koja uključuje kontrolu prihoda, rashoda i sredstava/obaveza. Vršer se kompletna finansijska revizija i neki aspekti revizije poslovanja i generalno se poštuju standardi za reviziju, sa fokusom na bitna i sistemska pitanja. (ii) Izveštaji revizije dostavljaju se zakonodavnom telu u roku od 4 meseca po isteku period obuhvaćenog izveštajem i, u slučaju finansijske izveštaja, od dostavljanja kancelariji za reviziju. (iii) Postoje jasni dokazi o efektivnom i blagovremenom sprovođenju mera u skladu sa preporukama revizije.</p> <p>B) (i) Organi centralne vlade na koje otpada najmanje 75% ukupnih rashoda⁷ obuhvaćeni su godišnjom revizijom koja uključuje barem kontrolu prihoda i rashoda. Vršer se širok obim finansijske revizije i generalno se poštuju standardi za reviziju, sa fokusom na bitna i sistemska pitanja. (ii) Izveštaji revizije dostavljaju se zakonodavnom telu u roku od 8 meseci po isteku period obuhvaćenog izveštajem i, u slučaju finansijske izveštaja, od dostavljanja kancelariji za reviziju. (iii) Formalni komentar dostavlja se blagovremeno, ali nema dovoljno dokaza o sistematičnom sprovođenju mera u skladu sa preporukama revizije.</p> <p>C) (i) Organi centralne vlade na koje otpada najmanje 50% ukupnih rashoda obuhvaćeni su godišnjom revizijom. Revizija najčešće obuhvata kontrolu na nivou transakcija, s tim da su bitna pitanja naglašena u izveštajima. Moguće je da se standardi za reviziju obelodanjuju samo u ograničenoj meri. (ii) Izveštaji revizije dostavljaju se zakonodavnom telu u roku od 12 meseci po isteku period obuhvaćenog izveštajem (u slučaju finansijske izveštaja, od dostavljanja revizoru). (iii) Formalni komentar se dostavlja, iako sa zakašnjenjem ili nedovoljno detaljno, ali nema dovoljno dokaza o tome da li se uopšte sprovode mere u skladu sa preporukama revizije.</p> <p>D) (i) Revizija organa centralne vlade predstavlja manje od 50% ukupnih rashoda ili revizija ima veći obuhvat ali ne identifikuju se bitna pitanja. (ii) Izveštaji revizije dostavljaju se zakonodavnom telu u roku od više od 12 meseci po isteku period obuhvaćenog izveštajem (u slučaju finansijske izveštaja, od dostavljanja revizoru). (iii) Nema dokaza o tome da li se uopšte dostavljaju komentari i sprovode mere u skladu sa preporukama revizije.</p>
<p>PU-27. Zakonodavni nadzor godišnjeg zakona o budžetu</p>	<p>Moć da se vladi da ovlašćenje za potrošnju ima zakonodavno telo i sprovodi se donošenjem godišnjeg zakona o budžetu. U slučaju da zakonodavno telo ne kontroliše strogo i ne raspravlja o zakonu o</p>

⁷ Ovaj procenat odnosi se na ukupne rashode organa koji su obuhvaćeni godišnjom revizijom. Ne odnosi se na uzorak transakcija koji su izabrali revizori za kontrolu u tim organima.

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</p> <p>(i) Obim zakonodavnog nadzora.</p> <p>(ii) U kojoj meri uspostavljene procedure zakonodavnog tela i koliko se poštuju.</p> <p>(iii) Adekvatnost vremena koje je ostavljeno zakonodavnom organu da da komentare budžetskih predloga i za detaljne proračune i, ukoliko je primenjivo, za predloge o makroekonomskim agregatima pre ciklusa pripreme budžeta.</p> <p>(iv) Pravila za izmene budžeta u toku godine bez ex ante odobrenja zakonodavnog tela.</p>	<p>budžetu, ta moć se ne sprovodi efikasno, čime se dovodi u pitanje odgovornost vlade prema biračima. U proceni zakonodavnog nadzora i rasprave godišnjeg zakona o budžetu treba uzeti u obzir nekoliko faktora, uključujući obim nadzora, interne procedure za nadzor i raspravu i vreme određeno za taj proces.</p> <p>Adekvatnost budžetske dokumentacije koja se dostavlja zakonodavnom telu obrađena je u okviru PU-6.</p> <p>Izmene budžeta u toku godine su uobičajena karakteristika budžetskih procesa. Da se ne bi dovela u pitanje važnost prvobitno usvojenog budžeta, odobrenja izmena koje je mogu izvršiti izvršni organi moraju biti jasno definisana, uključujući ograničenja za povećanje budžeta za rashode i preraspodelu i vremenska ograničenja za prezentaciju izmena od strane izvršnih ograna za retroaktivno odobrenje od strane zakonodavnog tela. Ta pravila se moraju poštovati.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) Zakonodavni pregled obuhvata fiskalnu politiku, srednjoročni fiskalni okvir i srednjoročne prioritete, kao i detaljne podatke o rashodima i prihodima.</p> <p>(ii) Procedure zakonodavnog tela za pregled budžeta su čvrsto uspostavljene i poštuju se. Procedure uključuju interne organizacije aranžmane, kao što su specijalizovani odbori za pregled i procedure za pregovore.</p> <p>(iii) Zakonodavno telo ima najmanje dva meseca za razmatranje budžetskih predloga.</p> <p>(iv) Postoje jasna pravila za izmene od strane izvršnih organa, postavljena su striktna osiguranja u pogledu iznosa i prirode izmena i dosledno se primenjuju.</p> <p>B) (i) Zakonodavni pregled obuhvata fiskalnu politiku i agregate za narednu godinu, kao i detaljne proračune prihoda i rashoda.</p> <p>(ii) Postoje jednostavne procedure za pregled budžeta od strane zakonodavnog tela i poštuju se.</p> <p>(iii) Zakonodavno telo ima najmanje mesec dana za razmatranje budžetskih predloga.</p> <p>(iv) Postoje jasna pravila za izmene od strane izvršnih organa, postavljena su striktna osiguranja u pogledu iznosa i prirode izmena i obično se primenjuju, ali dozvoljavaju značajnu administrativnu preraspodelu.</p> <p>C) (i) Zakonodavni pregled obuhvata detaljne podatke o prihodima i rashodima, ali tek u fazi kad su predlozi već gotovi.</p> <p>(ii) Određene procedure za pregled budžeta od strane zakonodavnog tela postoje, ali nisu sveobuhvatne i samo se delimično poštuju.</p>
---	---

	<p>(iii) Zakonodavno telo ima manje od mesec dana za razmatranje budžetskih predloga.</p> <p>(iv) Jasna pravila postoje, ali je moguće da se ne uvek poštuju ILI da dozvoljavaju značajnu administrativnu preraspodelu, kao i povećanje ukupnih rashoda.</p> <p>D) (i) Zakonodavni pregled se ne vrši ili je izuzetno ograničen ILI ne postoji funkcionalno zakonodavstvo.</p> <p>(ii) Procedure zakonodavnog tela ne postoje ili se ne poštuju.</p> <p>(iii) Vreme koje zakonodavno telo ima za razmatranje budžetskih predloga je očigledno nedovoljno za značajnu raspravu (puno manje od mesec dana).</p> <p>(iv) Jasna pravila za izmene od strane izvršnih organa možda i postoje, ali ili su samo u najosnovnijoj formi i nejasna ILI se najčešće ne poštuju.</p>
<p>PU-28. Zakonodavni nadzor izveštaja eksterne revizije</p> <p><i>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</i> <i>(i) Blagovremenost pregleda izveštaja revizije od strane zakonodavnog tela (za izveštaje dostavljene u poslednje tri</i></p>	<p>Zakonodavno telo ima ključnu ulogu u vršenju nadzora nad izvršenjem odobrenog budžeta. To se najčešće radi preko jednog ili više zakonodavnih odbora ili komisija koji pregledaju izveštaje eksterne revizije i postavljaju pitanja odgovornim stranama o nalazima revizije. Rad odbora zavisice od adekvatnih finansijskih i tehničkih sredstava i adekvatnog vremena koje se odredi za redovno praćenje pregleda izveštaja revizije. Odbor takođe može i da preporučuje mere i sankcije koje treba da sprovedu izvršni organi, pored usvajanja preporuka koje daju eksterni revizori (videti PU-26).</p> <p>U ovom pokazatelju fokus je stavljen na organe centralne vlade, uključujući i autonomne agencije u meri u kojoj (a) su obavezne u skladu sa zakonom da dostavljaju izveštaje revizije zakonodavnom telu ili (b) njihovo matično ili nadležno ministarstvo/sector da odgovori na određena pitanja i preduzme mere za račun tih agencija.</p> <p>Na blagovremenost zakonodavnog nadzora može uticati naglo povećanje broja dostavljenih izveštaja revizije, u slučaju kada eksterni revizori moraju da nadoknade veliki broj zaostalih slučajeva. U takvim situacijama, odbor (odbori) može da donese odluku da se najviši prioritet da izveštajima revizije koji obuhvataju poslednji izveštajni period i one organe koji su već poznati po lošoj usklađenosti. U proceni treba pozitivno posmatrati takve elemente dobre prakse i ne treba se koncentrisati na rezultujuća kašnjenja u nadzoru izveštaja koji obuhvataju ranije periode.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1) A) (i) Zakonodavno telo obično završava nadzor izveštaja revizije u roku od 3 meseca od dostavljanja izveštaja. (ii) Detaljne istrage o najvažnijim nalazima vrše se konzistentno i uključuju odgovorne zaposlene iz svih ili većine organa koji su premet revizije koji su dobili kvalifikovano ili negativno mišljenje</p>

<p>godine) (ii) <i>Stepen istrage o ključnim nalazima koju je preduzelo zakonodavno telo</i> (iii) <i>Preporučene mera od strane zakonodavnog tela i sprovođenje od strane izvršnih organa</i></p>	<p>revizije. (iii) Zakonodavno telo obično izdaje preporuke o merama koje treba da sprovede izvršni organ i postoje dokazi da se mere generalno sprovede. B) (i) Zakonodavno telo obično završava nadzor izveštaja revizije u roku od 6 meseca od dostavljanja izveštaja. (ii) Detaljne istrage o najvažnijim nalazima se vrše ne redovnoj bazi i uključuju odgovorne zaposlene u organima koji su premet revizije, ali moguće je da obuhvataju samo neke od organa koji su dobili kvalifikovano ili negativno mišljenje revizije. (iii) Preporučuju se mere treba da sprovede izvršni organ, od kojih se neke sprovede, prema postojećim dokazima. C) (i) Zakonodavno telo obično završava nadzor izveštaja revizije u roku od 12 meseca od dostavljanja izveštaja. (ii) Detaljne istrage o najvažnijim nalazima vrše se povremeno, obuhvataju samo nekoliko organa koji su predmet revizije ili mogu da uključuju samo zaposlene u ministarstvu finansija. (iii) Preporučuju se mere treba da sprovede izvršni organ, ali se retko sprovede. D) (i) Zakonodavno telo ili ne vrši nadzor izveštaja revizije ili je za to obično potrebno više 12 meseci a od dostavljanja izveštaja. (ii) Zakonodavno telo ne sprovodi detaljne istrage. (iii) Zakonodavno telo ne preporučuje mere.</p>
<p>D-1. Predvidljivost direktne budžetske podrške</p>	<p>Direktna budžetska podrška predstavlja važan izvor prihoda centralne vlade u velikom broju zemalja. Nedovoljno dobra predvidljivost priliva budžetske podrške negativno utiče na vladino fiskalno upravljanje na gotovo isti način kao što i eksterni šokovi utiču na naplatu domaćih prihoda. I manjak ukupne budžetske podrške i kašnjenja u distribuciji primljene podrške u toku godine mogu imati ozbiljne implikacije na sposobnost vlade da izvrši budžet u skladu sa planom.</p> <p>Direktna budžetska podrška obuhvata sve vidove pomoći koju vlada dobija iz trezora za podršku ukupnog vladinog budžeta (opšta budžetska podrška) ili za pojedine sektore. Nakon što se prime u vladinom trezoru, sredstva se koriste u skladu sa procedurama koje se primenjuju na sve druge vrste opštih prihoda. Direktna budžetska podrška može se usmeravati preko posebnih ili zajedničkih računa donatora pre nego što se uplati na račun trezora.</p> <p>U tekstualnom objašnjenju treba objasniti moguće razloge za primećena odstupanja između projekcija i stvarnih uplata, koji mogu da uključuju nesprovođenje ili kašnjenje u sprovođenju mera usaglašenih</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1):</p> <p>(i) <i>Godišnje odstupanje ostvarene budžetske podrške u odnosu na projekcije koje dostavljaju donatorske agencije najmanje šest nedelje pre nego što vlada dostavi svoje budžetske predloge zakonodavnom telu (ili ekvivalentnom telu koje usvaja budžet)</i></p> <p>(ii) <i>Blagovremenost dostavljanja donatorskih sredstava u toku godine (usklađenost sa kvartalnim projekcijama na zbirnom nivou)</i></p> <p>Dimenzija (ii) treba da se procenjuje na bazi kvartalne distribucije ostvarenog priliva budžetske podrške u odnosu na distribuciju u skladu sa usaglašenim planom. Ponderisano kašnjenje isplate izračunavalo bi se kao procenat sredstava čija uplata kasni pomnožen brojem kvartala, odnosno trajanjem kašnjenja (tako da ako se 10% stvarnog priliva dostavi u četvrtom kvartalu umesto u prvom kvartalu kako je bilo planirano, ponderisano kašnjenje je 30%)</p>	<p>sa vladom kao uslovi za isplatu.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) U najviše jednoj od protekle tri godine ostvarena direktna budžetska podrška bila je ispod projekcija za više od 5%. (ii) Proračun kvartalnih isplata usaglašen je sa donatorima na početku ili pre početka fiskalne godine i u dve od poslednje tri godine stvarna kašnjenja u isplati (ponderisana) nisu prešla 25%.</p> <p>B) (i) U najviše jednoj od protekle tri godine ostvarena direktna budžetska podrška bila je ispod projekcija za više od 10%. (ii) Proračun kvartalnih isplata usaglašen je sa donatorima na početku ili pre početka fiskalne godine i u dve od poslednje tri godine stvarna kašnjenja u isplati (ponderisana) nisu prešla 25%.</p> <p>C) (i) U najviše jednoj od protekle tri godine ostvarena direktna budžetska podrška bila je ispod projekcija za više od 15%. (ii) Proračun kvartalnih isplata usaglašen je sa donatorima na početku ili pre početka fiskalne godine i u dve od poslednje tri godine stvarna kašnjenja u isplati (ponderisana) nisu prešla 50%.</p> <p>D) (i) U najmanje dve od protekle tri godine ostvarena direktna budžetska podrška bila je ispod projekcija za više od 15% ILI donatorske agencije nisu dostavile sveobuhvatne i blagovremene projekcije za datu godinu (godine). (ii) Uslovi za ocenu C (ili višu ocenu) nisu zadovoljeni.</p>
<p>D-2. Finansijske informacije koje dostavljaju donatori za potrebe planiranja budžeta i izveštavanje o projektima i programskoj pomoći</p>	<p>Predvidljivost isplate sredstava donatorske podrške za projekte i programe (u nastavku: projekti) utiče na izvršenje pojedinih stavki i pozicija u budžetu. Projektna podrška može se dostaviti na niz različitih načina, uz različit stepen uključenosti vlade u planiranje tih sredstava i upravljanje sredstvima. Niži stepen uključenosti vlade dovodi do problema u planiranju sredstava u budžetu (uključujući prezentaciju u budžetskoj dokumentaciji koja se dostavlja zakonodavnom telu na usvajanje) i u izveštavanju o ostvarenim isplatama i korišćenju sredstava (što je u slučaju pomoći u robi u potpunosti</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1): <i>(i) Potpunost i blagovremenost budžetskih proračuna donatora koji se odnose na projektnu podršku</i> <i>(ii) Dinamika i obuhvat izveštavanja od strane donatora o stvarnim tokovima donatorskih sredstava za projektnu podršku</i></p>	<p>obaveza donatora). I pored toga što bi vlada trebalo da bude u stanju da preko svojih jedinica u kojima se ostvaruje potrošnja planira u budžetu i izveštava o gotovinskim transferima sredstava pomoći (često u vidu vanbudžetskog finansiranja ili preko posebnih bankarskih računa), vlada zavisi od donatora koji treba da dostave budžetske proračune i izveštaje o realizaciji pomoći u robi. Izveštaji donatora o isplati gotovinskih sredstava su takođe važni za sravnjenje evidencije o isplati sredstava koju vode donatori i vladinih projektnih računa.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1)</p> <p>A) (i) Svi donatori (uz mogućnost izuzetka nekoliko donatora sa neznatnim udelom) obezbeđuju budžetske procene isplate pomoći za projekte u svim fazama u skladu sa vladinim budžetskim kalendarom i sa analizom u skladu sa vladinom budžetskom klasifikacijom. (ii) Donatori obezbeđuju kvartalne izveštaje u roku od mesec dana po isteku kvartala za sve isplate izvršene za najmanje 85% projekata koji se finansiraju iz eksternih izvora procenjenih u budžetu, sa analizom u skladu sa vladinom budžetskom klasifikacijom.</p> <p>B) (i) Najmanje jedna polovina donatora (uključujući najvećih pet) obezbeđuju kompletne budžetske procene isplate pomoći za projekte u svim fazama u skladu sa vladinim budžetskim kalendarom i sa analizom u skladu sa vladinom budžetskom klasifikacijom. (ii) Donatori obezbeđuju kvartalne izveštaje u roku od mesec dana po isteku kvartala za sve isplate izvršene za najmanje 70% projekata koji se finansiraju iz eksternih izvora procenjenih u budžetu, sa analizom u skladu sa vladinom budžetskom klasifikacijom.</p> <p>C) (i) Najmanje jedna polovina donatora (uključujući najvećih pet) obezbeđuju kompletne budžetske procene projektne podrške za narednu vladinu fiskalnu godinu, najmanje tri meseca pre početka godine. Moguće je da su procene urađene prema klasifikaciji donatora i nisu u skladu sa vladinom budžetskom klasifikacijom. (ii) Donatori obezbeđuju kvartalne izveštaje u roku od mesec dana po isteku kvartala za sve isplate izvršene za najmanje 50% projekata koji se finansiraju iz eksternih izvora procenjenih u budžetu. Informacije ne moraju neophodno biti u formi koja je u skladu sa vladinom budžetskom klasifikacijom.</p> <p>D) (i) Svi najveći donatori ne obezbeđuju budžetske procene projektne podrške barem za narednu vladinu fiskalnu godinu i to najmanje tri meseca pre početka godine. (ii) Donatori ne obezbeđuju kvartalne izveštaje u roku od dva meseca po isteku kvartala za isplate izvršene za najmanje 50% projekata koji se finansiraju iz eksternih izvora procenjenih u budžetu.</p>
<p>D-3. Udeo pomoći kojom se upravlja u skladu sa nacionalnim procedurama</p>	<p>Nacionalni sistemi za upravljanje sredstvima su sistemi uspostavljeni u skladu sa opštim zakonima (i pratećim propisima) zemlje i koje implementiraju osnovne resorne upravljačke funkcije vlade. Zahtev</p>

<p>Dimenzije koje će se procenjivati (Metod ocenjivanja M1): <i>(i) Ukupan udeo sredstava pomoći za centralnu vladu kojim se upravlja u skladu sa nacionalnim procedurama</i></p> <p>Ovaj udeo izračunava se kao prosek udela donatorskih sredstava za koja se koriste nacionalni sistemi u svakom od sledeća četiri polja: nabavke, plaćanje/računovodstvo, revizija i izveštavanje.</p>	<p>da nacionalne vlasti koriste različite procedure za upravljanje sredstvima pomoći (u skladu sa zahtevima donatora) odvrća kapacitete od upravljanja nacionalnim sistemima. To je još više otežano u slučaju da različiti donatori imaju različite zahteve. Za razliku od toga, ukoliko donatori koriste nacionalne sisteme, to može doprineti da se koncentrišu naponi na jačanju nacionalnih procedura i usklađenosti istim i za operacije koje se finansiraju iz domaćih izvora.</p> <p>Korišćenje nacionalnih procedura podrazumeva da se za donatorska sredstva koriste isti aranžmani za bankarstvo, odobravanje, nabavke, računovodstvo, reviziju, isplatu i izveštavanje koji se koriste za vladina sredstva. Za sve vidove direktne i nenamenske budžetske podrške (opšte ili za sektore) po definiciji se koriste nacionalne procedure u svakom pogledu. Za ostale vidove donatorskog finansiranja kao što je na primer namenska budžetska podrška, korpa sredstava i diskreciono finansiranje projekata mogu se ali i ne moraju koristiti neki elementi nacionalnih procedura.</p> <p>Ocena i najmanji neophodni uslovi (metodologija za ocenjivanje: M1) A) (i) sa 90% ili više sredstava pomoći centralnoj vladi upravlja se u okviru nacionalnih procedura. B) (i) sa 75% ili više sredstava pomoći centralnoj vladi upravlja se u okviru nacionalnih procedura. C) (i) sa 50% ili više sredstava pomoći centralnoj vladi upravlja se u okviru nacionalnih procedura. D) (i) sa manje od 50% sredstava pomoći centralnoj vladi upravlja se u okviru nacionalnih procedura.</p>
--	---